ב"ה

אין ליכט
פון תורה

ספר

בית נחום
טשערנאבעל

28

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תש"ל לפ"ק

ספר

בית נחום

אין דיזען ספר ווערד ערציילט זייער
ווינדערליכע זאכען וואס עס האט זיך
פאסיערט פון זיין געבוירען הייט אהן מיט
הרב הקדוש ר' נחום מטשערנאבעל.
אין וויא אזוי ער איז געוואהרען איין
אדגעהענגער פון בעל שם טוב'ס. תלמידים:
אין אויך ווערד ערציילט פון דיא גרויסע און
ווינדערליכע זאכין וואס ער האט בעוויזען. אין
וויא פיהל מענטשין ער האט מחזיר בתשובה
געווען:

ווארשא.

שנת תרפ"ז לפ"ק

בית נחום

דיא לעבענס בעשרייבונג פון דעם היילינען מוכיח דער רבי ר׳ נחום טשערנאבלער זכרונו לברכה:

דער הייליגער מוכיח אין בעוויסטער גרויסער צדיק דער רבי ר׳ נחום טשערנאבלער זכרונו לברכה דער מחבר פין געאכטענעם חסידישען ספר מאיר עינים וועלכער ערקלערט פיהל שטעלען לויט דער שיטת החסידות וואס זיינע רבים דער הייליגער בעש״ט זכרונו לברכה אין דער גרויסער מעזריטשער מגיד דער הייליגער רבי ר׳ בער זכרונו לברכה. איז געבוירען געוואהרען אין יאהר ת״צ. אין דער שטאדט גארינסן וואהלינער גובערני בייא זיין פאטער רבי הירש דער זוהן פין דעם בעוויסטען וועלטס גאון רבי נחום זכרונו לברכה. בייא זיין פריהסטער יוגענד איז איהם זיין פאטער אבגעשטארבען אין ער איז אזוי געבליבען א יתום ר״ל. זיין פאטערס אברודער האט איהם דאמאלסט גענומען צוא זיך אין ער האט איהם געשיקט צוא זאמען מיט זיינע קינדער אין חדר אריין דער פעטער איז געוועזען רייך אין ער פלעגט זיינע קינדער נאך געבען אלעס וואס זיי האבען פערלאנגט. זעלבסט פער שטענדליך דאס דער קליינער יתום האט נישט געקענט בייא זיין פעטער פערלאנגען דאס ער זאל איהם אויך אלעס נאך געבען אזוי וויא זיינע אייגענע קינדער אין דרובער איז דעם מלמד וועלכער דעם גביר׳ס קינדער מיט דעם יתום האבען געלערענט צו זאמען געוואהרען פערדעכטיג וואס אלעס וואס דעם גבירס קינדער האבען אין חדר האט אויך דער יתום. נאהר פינדעסט וועגען ווייל ער האט געזעהן אז דאס קינד איז דיער ערליך אזוי וויא דער חכם מכל אדם שלמה המלך עליו השלום זאגט אין משלי גם במעלליו יתנכר נער דאס הייסט אז באלד פין דער יוגענד דער קענט מען צוא דאס קינד וועט גיין אין גיטען וועג

האט

האָט עֶר איהם נישט געהאַט קיין העזה חושד צוא זיין איהם עפּיס שלעכטץ :

אײנמאָהל אָבּער איז דעם גביר'ס איונגעל בעקומען אין חדר אין ער האָט זיך מיט געבּרענגט זייער א שיין מעסערעל וועלכעס זיין פאָטער האָט געבּרענגט פין וועג אין עס האָט דאָרט אויף דעם אָרט געקאָסט אכציג גראָשען אינדער היים האָט אַזוי א מעטערעל געדאָרפען קאָסטען אַהלב קערבּאָל אין ווי דער יתום האָט דאָס מעסערעל דערזעהן איז ער תיכף ערגיץ פערשווינדען געוואָהרען און אין א קליינע ווײלע אַרום איז ער צוריק געקומען א פרײליכער אין חדר אריין אין ער האָט זיך אויך געבּרענגט אַזוי אַמעסערעל דאַמאָלסט האָט שוין דער מלמד די זאַך נישט געקענט פערשוויגען אין ער האָט בעשלאָסען צוא מאַכען א חקירה ודרישה ביי דעם גביר פון וואַנען עס נעמט זיך צוא דעם יתום אלע זאַכען וועלכעס דעם גביר'ס קינדער האָבען פאַרע גאכט נאָך דעם לערנען איז דער מלמד אַרובּער געגאַנגען צום דעם גביר אין ער האָט איהם געפרעגט צוא ער האָט דעם יתום אויך געבּרענגט אַזוי אַמעסערעל ווי ער האָט געבּרענגט זיינע קינדער אין אויב יאָה פאַר וואָס האָט ער איהם עס בּאַלד נישט געגעבען גלייך ווי ער האָט זיינע קינדער געגעבען דער גביר האָט זיך זייער פערווינדערט אויף דעם מלמדס פראַגע נאָהר אַזוי ווי ער איז געוועזען זייער א איידעלער מענטש האָט ער דער מלמד פריהער גיענטפערט דאָס ער האָט פאַר דעם קליינעם יתום נישט געבּרענגט קיין שום מעסערעל אין דרובּער איז דאָך שוין ממילא די צווייטע פראַגע אויך קיין פראַגע נישט, נאָהר יעצט האָט דער גביר געבּעטען דעם מלמד אַז ער זאָל איהם דערציילען וועלכעס עס האָט איהם בּעוואָגען צוא קומען פרעגען דעם גביר האָט דען דער קליינער זיך געזאלעוועט אז איך טראַקטיר איהם נישט גיט. דער מלמד האָט פערשטאַנען דאָס דער גביר רעכינט אַז ער איז איהם געקומען מאַסערען פאַר וואָס ער איז נישט יוצא אָקעגען דעם קליינעם יתום. דרובער האָט ער דעם גביר איבער געבּעטען אין געזאָגט אַז די זאַך איז גאָהר אַנדערשט ווי ער שטעלט זיך פאָהר נישט בלויז דאָס דער קליינער יתום האָט זיך פאַר איהם נישט געזאָלשוגט אויף זיין פאַטער נאָהר פאַר קערט ער הייסט מאַהר נישט אַז איך בין געקומען צוא אייך עפּיס איבער פרעגען זאָלסט איהם :

נאהר מיין פראגע איז גאהר אין דער צווייטער זייט נעמליך דער קליינער יתום פיהרט זיך אויף זייער ארענטליך אין ער לערינט פלייסיג דאס ער לאזט אויף זיך נישט איבער קיין שום חשד פון אונצופרידענהייט אדער אינטרייהייט צו זיינע ערציהער אבער אין זאך איז מיר פערדעכטיג געוואהרען זעהענדיג דאס יעדען לוקסוס וואס אייערע קינדער ברענגען מיט אין חדר אריין ברענגט ער אויך מיט אין דרובער האב איך מיך אלע מאהל געוואנדערט וויא זהר נעמט דיא אלע זאכען, נאהר ווייל ער לערינט זייער פלייסיג האב איך אלע מאהל אוועק געקוקט אין האב מיר אליין פארענטפערט דאס ווייל עהר פיהרט זיך אויף בדרך הישר האט דער פעטער אויף איהם אויפאכט אין טראקטירט איהם גלייך וויא זיינע קינדער זעלבסט. נאהר דאה דיא וואך איז פאהר געקומען אפאקט וועלכער האט מיך שוין ארויס געברענגט פון געדולד. דיא זאך מיט דעם מעסערעל וואס אייער יונגעל האט געברענגט אין חדר אריין אין דער קליינער האט נישט געהאט קיין מעסערעל האב איך דאך געזעהן אז נישט אלעס וואס איהר קויפט פאר אייער קינד קויפט איהר פאר דעם יתום אויך. אבער וויא פער ווינדערט בין איך געווארען זעהענדיג דאס דער יתום איז נעלם געוואהרען אויף אנערך פין אהאלבע שעה פין חדר אין דער נאך צוריק קימענדיג האט ער געברענגט מיט זיך אזוי אמעסערעל וויא אייער יונגעל האט געהאט, אין דרובער האב איך שוין בעשלאסען איינמאהל דיא זאך צו ערקינדיגען זיך פין וואנען דער קליינער יתום נעמט דיא אלע זאכען, ווייל עס איז דאך נישט צו פערשטיין. אויב איהר ברענגט פאר איהם אלעס אזוי וויא פאר אייער קינד אין אויך דאס מעסערעל האט איהר געברענגט פער זייטס וועגען גלייך וויא פאר אייער קינדס וועגען פאר וואס דען האט איהר איהם נישט געגעבען זיין מעסערעל גלייך צוזאמען מיט אייער יונגעל. אין אויב איהר האט איהם נישט געברענגט דאס מעסערעל אין אויך קיינמאהל ברענגט איהר איהם נישט די זעלבע שפילעכלעך וויא אייער קינד דארף מען דאך דיא זאך גיט חוקר ודורש זיין פין וואנעט האט ער בעקומען דיא אלע זאכען:

דער גביר האט זיך אויך דרויף זייער פער ווינדערט ווייל ער האט געוויסט דאס דער קליינער יתום איז זייער אנערליכער אין ער וועט חלילה קיינמאהל קיין גראשען נישט נעמען אליין אהן זיין וויסען. וויא דען נעמט ער אויף דיא אלע זאכען. האט ער זיך מיישב

געוועזען אזוי וויא ער קען דעם קליינטשיקען פאר זייער אנארשליכען אין ער וועט חלילה קיין ליגענט נישט זאגען דרובער דארף ער נישט קיין בעסערע חקירות ודרישות צו האבען וויא דעם קליינעם אליין צו פרעגען דער מלמד האט אויך דרויף מסכים געוועזען און דער גביר האט געהייסען תיכף אריינרופען דעם קליינעם נחומען דער קליינטשיקער איז אריין געקומען דערזעהנדיג דעם רבין האט ער זיך אביסעל פארשעמט וייל ער האט געמיינט דאס דער רבי האט אויף איהם עפיס געפינען א עולה אין ער האט איהם פארמסרט פאר דעם פעטער. אבער זיין פעטער האט איהם נישט לאנג געלאזט אין פערצווייפלונג און ער האט געהייסען דעם מלמד ער זאל איהם פרעגען וועגען זיינע אויבען דערמאנטע פראגען. דער מלמד פרעגט עהם זאג מיר נחומעל וויא האסטו היינט גענומען אזוי אשעהן מעסערעל אקוראט וויא דיין קאזין שלמה. דער קליינטשיקער נחומעל האט שוין אביסעל פרייער אבגיאטעמט ער האט שוין פארשטאנען דאס דער רבי האט אויף איהם ב״ה קיין עולה חלילה נישט געפינען. אין ער האט גאנץ דרייסט גיענטפערט דעם רבין אין פארוואס פרעגט דער רבי נישט מיין קאזין שלמה וויא ער האט זיין מעלערעל גענומען. דער רבי ענטפערט איהם שלמה׳ן האב איך נישט צו פרעגען וייל איהם האט זיין פאטער געברענגט. אבער דיא וויא האסטי גענומען. דער קליינער יתום ענטפערט דעם רבין מיר האט אויך מיין פאטער געגעבען. דער רבי אין דער גביר זיין פעטער ווערען שטארק פערוואונדערט אויף דעם קליינעם׳ס תשובה וייל זייא האבען געוויסט דאס ער זאגט נישט קיין ליגענט איז זיי דיא מעשה זייער וואונדערליך פאהר געקומען דאס זיין פאטער זאל קימען פון יענעם עולם אין איהם ברענגען אזעלכע קלייניגקייטען. זאגט דער פעטער צו איהם וויא איז דאס מעגליך דיין פאטער איז דאך שוין געשטארבען אין ער איז שוין נישט מעהר צווישען דיא וועלכע האבען פערשטענדעניס אז מען דארף אקינד געבען שפילעכליך. דער קליינטשיקער ענטפערט אבער טרומפיערדיג אבער איך מיין גאהר נישט דעם געשטארבינעם פאטער איך האב אויך אלעבעדיגען טאטען אין ער וויסט אלעס וואס איך בעדארף אין ער גיט מיר אלעס תיכף וויא איך פערלאנג נאהר פון איהם אין אויך אויף דעם מעסערעל האט ער מיר גיגעבען. זיי זענען שטארק פערוואונדערט געוואהרען איבער זיינע רייד אין דער פעטער רופט זיך אהן צו איהם נו יעצט וועלען מיר מאכען אפראבע רוף אריין שלמה׳לן דער קליינער

איז אַרויסגעגאַנגען רופען זיין קאָזין שלמה'לען און אין אקלײנע ווײלע זענען זײ בײדע געשטאַנען פאַר דעם רבין. האָט דער גביר געזאָגט צו זיין יונגעל שלמה'לע קום אַהער אין איך וועל דיר געבען צוויי רובעל דאס קינד האָט זייער זיך דערפרייט מיט דער מתנה יעצט זאָגט ער צו דעם יתום נו נחום איך האָב געגעבין מײן שלמה'לען צוויי רובעל זאָל דיר דיין לעבעדיגער טאַטע אויך געבען צווײ רובעל.

דער קלײנטשיקער נחום'על איז צוא געגאַנגען צוא דעם ארון הקודש וואָס איז דאָרט געשטאַנען און ער האָט זיך אַרײנגעבויגען מיט דעם קאָפּ אין אָהנגעהויבען צוא בעטען לעבעדיגער טאַטע. שלמהלען האָט זײן פאָטער געגעבען צווײא רובעל גיב דיא מיר אויך צווײא רובעל. און ער האָט אַזוי איבער געחזרט עטליכע מאָהל לעבעדיגער טאַטע ביז ער האָט אָהנגעהויבען צוא ווײנען. פּלוצלונג האָט זיך דערהערט אַ קלונג אין באַלד נאָך אַ צווײטער און דער קלײנער נחומעל האָט אַרויס גענומען פון דעם ארון הקודש צווײא נײע זילבערנע רובעל. זײן פעטער אין זײן רבי זענען שטאַרק איבער רעשט געוואָהרען אין זײא האָבען דעם קלײנעם נחום זײער איבער געבעטען אין פון דאַמאָלסט זענען זײא זײער געהיט געוועזען זײא זאָלען חלילה נישט פוגע בכבודו זײן. און ער האָט געלערענט בהתמדה גדולה אין דעם שטעטעל ביז ער איז שוין געוועזען מײן למדן פון זײנע אַלע תלמדים אין ער האָט שוין נישט געהאַט אין דעם שטעטעל בײא וועמען צו לערנען האָט איהם זײן פעטער אַוועק געשיקט אין אײנער פון דיא גרעסטע ליטווישע ישיבות ער זאָל דאָרט פערפאָלקאָמענען אין לערנען אין ער איז דאָרט געזעסען מיט גרויס התמדה אין געלערנט בײא טאָג אין בײא נאַכט ביז ער האָט זיך ערוואַרבען אַ גוטען נאָמען צווישען דיא ישיבה לײט אין אַלע האָבען איהם זײער געשעצט אין געאַכטעט:

דעם רבין ר׳ נחום טשערנאָבלער׳ס חתונה:

און דער דאַמאָלסדיגער צײט איז אין פוילען און אין ליטא דיא תורה זײער חשוב געוועזען זיא איז געוועזען דער אײנציגער אידעאַל אין דעם יוד'ס לעבען. און דרובער איז דאָס גרעסטע גליק וועלכעס

אַ יוד האָט פאַנטאַזירט אין געשטרעבט דערצוא גשוועזען דאָס ער זאָל מיט זיין טאָכטער טוהן אַ איידעלעם שידוך אין בפרט ווערר עס האָט געקענט שטייגען דער צוא דאָס ער זאָל נעמען אַגוטען ישיבה בחור איז צוא זיין גליק קיין גרעגיך נישט געוועזען. דער סדר איז בעוועזען דאָס דער וואָס האָט געוואָלט נעמען אַ ישיבה בחור האָט ער געמוזט דעם ראש ישיבה גיט בעפרידיגען אין דער ראש ישיבה האָט איהם אָהנגעוויזען אויף דעם בחור וואָס איז פאַר איהם פאַסיג געוועזען, זעלבסט פערשטענדליך דאָס דער בייא האָט דער ראש ישיבה גיט אַכטונג געגעבען דאָס דער שידוך זאָל זיין צוא געפאַסט לויט דעם יחוס פין דעם בחור וויא אויך עס זאָל דעם בחור זיין געזיכערט דער מאַטריעלעשער עקזיסטענץ דאָס הייסט אַז דער מחותן האָט זיך געמיזט מתחייב זיין דעם יונגענמאַן אויס צוא האַלטען ביז ער וועט ראוי זיין אין בעקומען אַ שטעלע אין וועלכער שטאָדט אַלעס רב אָדער ראש ישיבה:

און אַזוי האָט זיך אויך צוא דעם ראש הישיבה וואָס רב נחום האָט געלערנט געווענדעט אַ גביר פין דיא גרעסטע מיוחסדיגע משפחות מיט אַ בקשה דאָס ער זאָל איהם אָהנווייזען אויף דעם בעסטען ישיבה בחור וועלכען ער זאָל נעמען אַ חתן פאַר זיין טאָכטער אין ער האָט גיט בעפרידיגט דעם ראש ישיבה. דער ראש ישיבה האָט געפינען פאַר דעם פאַסיגסטען חתן פאַר דעם גביר דער בעליבסטען ישיבה בחור דעם רב נחום ער האָט איהם פאָהר געשטעלט פאַר דעם גביר איןביידע צדדים זענען זיך וואָהל געפעלען אין מען האָט מיט מזל געשריבען תנאים אין אָבגעלייגט אַ זמן חתונה. דער גביר האָט געמאַכט אַ רייכע חתונה אַזוי וויא פאַר אַ גביר פאַסט אין ער האָט פערבעטען אַלע גרעסטע לומדים פין דער שטאָדט צוא דעם חתן דער חתן האָט געזאָגט אַגרויסען דרוש אין ער האָט דרונען אַרויס געוויזען זיינע בעגאַבטע טאַלענטען וואָס ער פער מאָגט דער דרוש איז געוועזען פיהל מיט בקיאות אין דער גאַנצער תורה בבלי אין ירושלמי מיט אַלע מפורשים אין תשובה ספרים האָט ער אַ דורך געוואָרפען אין המשך פין דעם דרוש אין דיא אַלע לומדים האָבען שטאַרק בעווינדערט זיין גרויס חריפות אין בקיאות זייא האָבען געמוזט מודה זיין דאָס זייא האָבען נאָך קיינמאָהל קיין אַזוי אַ דרשה נישט געהערט אין איבער הויפט נאָך פון אַזוי אַיונגען מאַן זייא האָבען איהם באַלד זייער ליעב בעקומען אין זייא

זייא האָבּען זיך פין איהם כמעט שיידען נישט געקענט. עס האָבּען אָהנגעהויבּען צו איהם צו צוקומען תלמידים פון אַלע זייטען און ער האָט מיט זיי בּעלערענט מיט גרויס עמקות. ער האָט זייא געוויזען דעם אמת׳דגען דרך הלימוד. און ער פלעגט אויך צו שמיסען און לערנען מיט דיא גרויסע לומדים פון דער שטאָט און אויך פון דיא ארומעדיגע שטעדט ווייל ער האָט בּעקומען זייער אַגוטען נאָמען און דעם גאַנצען געגענד און און אַלע שווערע שאלות וועלכע זענען פאָהר געקומען אָדער אַ שווערע שטעלע און לערנען האָט מען זיך געווענדעט צו רב נחומען וויא זייא האָבּען בּעקומען דיא גענויעסטע ערקלערונגען דאָס מען האָט גאָהר נישט געקענט צווייפלען אַז דאָס איז דער אמת׳ר פשט און עהר האָט אַלע טאָג געשטייגט און לערנען בּיז עהר איז בּע׳שמ׳ט געוואהרען פאַר אַ גרויסען גאון. און זיין שווער האָט פון איהם שטארק מקבל נחת געוועזען און ער האָט געהאַלטען זייער חשוב זיין איידעם רב נחום:

אָבּער רב נחום איז געוועזען אָהנגעבּרייט צו לעבּען נישט בּלויז אלעס ווען וויזער און גלות התורה נאָהר און דער חכמת האמת וועלכע תערט געריפען מיט דעם נאָמען קבלה. וועלכע איז זייער שווער פאַר אקליינעם מוח אַדורך צו נעמען און רב נחום דורך זיין שארפען מוח און זיין גרויס גאונות און דיא נהגות התורה איז געוועזען אייבער פון דיא פיהל לענדער דאָס נישט מיט זיין גרויס גאונות בּלויז און נגלות התגרה וועט ער קענען קומען צו דעם אידעאַל וועלכער דער מענטש איז בּערופען זיך צו פערפאָלקאָמענען. ער האָט געפיהלט אַז עס פעהלט איהם עפּיס גייסטליכעס וועלכעס זיין גרויסע נשמה לעכצט אַזוי שטארק דערנאָך. אַזוי וויא ער בּרענגט און זיין גייסטרייכען ספר מאור עינים. מיר זעהן דאָס פיהל מענטשען וועלכע זענען גאַנץ גרויסע לומדים און זענען זיך מפלפל מיט גרויס חרופות און בקיאות און זיי זענען גאַנץ ווייט פון יראת שמים און דער יצה״ר איז בּייא זייא נאָך גאַנץ נישט אָהנגערוהרט אפילו קיין האָר. דרובּער ווייל ער איז געוועזען זייער אַגרויסער מאמין און די הייליגע רייד פין די חכמים זכרונם לברכה וועלכע דריקען זיך אויס און מסכת קידושין אם פגע בך מנוול זה, דאָס הייסט אויב דער מנוול דער יצה״ר האָט זיך און ד״ר אָהנגעפּגע׳ט און ער רעדט דיך אָהן אַ שלעכטען ח״ו. משכהו לבית המדרש. זאָלסטו עהם צוהען און בית המדרש אריין צו דער גמרא. און אַז דיא וועסט דיך נעמען צום לערנען אם אבן הוא נמוק. אפילו ער איז שטארק וויא אַ שטיין אם ברזל הוא

מתפוצץ

מתפוצץ אין אפילו עהר איז שטארק וויא א אייזען וועט ער צוריבען אין צו שפרינגען ווערען. אין דאה זעהט מען ביא דיא לומדים איז נאך דער יצה"ר שטארקער וויא אייזען אזוי האט ער איינגעזעהן אז נישט דאס בלויז פיהרט צו דעם מענטש צו דעם אמת'דגען שלימות:

אבער אין אמת אריין זענען דיא געדאנקען נישט געוועזען בלויז אנאיינערליכער דראנג נאהר ארויף פון הימעל. דאס ער זאל זיך אויך פער טיעפען אין דער חכמת האמת אין ער זאל דער נאך קענען משפיע זיין פון דיא הויכע אידעאלען אויף דיא וועלכע וועלען ווערט זיין זיך מתדבק צו זיין אין איהם. ער האט אהנגעהויבען צו לערנען זוהר הקדוש אין כתבי האר"י הקדוש אין זיין תלמוד ר' חיים וויטאל זכרונם לברכה. אין ער איז נישט בלויז יוצא געוועזען מיט דעם לערנען דיא הייליגע סודות התורה נאהר ער האט זיין לעבען אויך איינגעארדענט לויט דעם פערלאנג פון דיא הייליגע ספרים. נעמליך ער האט עוסק געוועזען אין תעניתים און אין אנדערע סיגופים וועלכע ווערען אויסגערעכינט אין דיא הייליגע ספרים אז דער מענטש וואס וויל זיך דערנזהנטערען צו השי"ת מיז ער טוהן זיך אועלכע פיינוגגען וועלכע זאלען אויסלייטערען דעם קערפער פין דיא פערגענוגענס וואס ער האט גענאט פין דיא עבירות. דערנאך אז ער האט שוין גיענדיגט דיא תשובה אויף אלע עבירות וועלכע ער האט געטוהן פין דער יוגענד אהן האט ער זיך אזוי איינגעארדענט ער איז אלע נאכט אויפגעשטאנען האלבע נאכט אין ער האט זיך אנידער געזעצט אויף דער פאדלאגע לעבען אויבען אין געשיט אש אויף זיין קאפ אין געזאגט דעם סדר תיקון חצות וואס דער ר"י הקדוש זכרונו לברכה האט מסדר געוועזען מיט גרויס געוויין אין ער האט געקלאגט אויף דעם חורבן בית המקדש אין גלות השכינה הקדושה. אין ער האט געפאסט אלע מאנטיג אין דאנערשטיג. ביז ער איז געווארען אגרויסער צדיק אין א בעל מדרגה. אבער נישט קיין מדרגות איז זיין באגער געוועזען ער האט נאהר געזוכט שלימות אין אמת'דגען זינן אין דרובער ווען איינמאהל עס האט זיך צוא איהם בעוויזען א מלאך וועלכער ער האט מיט איהם געוואלט לערנען אין איהם אנטפלעקען סודות התורה, האט ער איהם אבגעזאגט ווייל ער האט געזאגט דאס א מענטש דארף אלעס אליין זיך אויסארביטען אין אויב ער וועט לערנען אליין אין ער וועט זוכה זיין דאס השי"ת וועט איהם פערשיינען זיינע געדאנקען דאס ער זאל

זעהן

זעהן דיא היילגע סודות וועלכע געפינען זיך אין דער היילגער תורה שבכתב אין שבעל פה וועט ער דערפין צופרידען זיין אין אויב ער וועט נישט האבען דיא זכי׳ דאס השי"ת זאל איהם אליין פאר שאהנען דאס ער זאל זעהן דיא גרויסע סודות פין דער תורה איז אראי׳ דאס ער איז נאך נישט ראוי דערצו אין עס קען איהם נאך חלילה שאדען ברענגען דער יצה"ר זאל איהם ח"ו ברענגען צו א נסיון. אין דרובער האט ער זיך אלעס אליין געמאטערט אין דיא היילגע ספרים וועלכע זענען פער פאסט פין דיא חכמי האמת אין איבער הויפט פין דעם האר"י הקדוש אין זיינע תלמידים זכרונם לברכה:

דעם רבי'ן ר׳ נחום טשערנאבלע'ס התקרבות צו דעם היילגען בעש"ט זכרונו לברכה:

דאמאלסט האט אויף דער וועלט אויפגעשאהנט א נייער שטערן עס איז געקומען דיא צייט דאס דער היילגער בעש"ט זאל נתגלה ווערען אין אויף דער גאנצער וועלט זאל זיך פערשפרייטען דיא שיטת החסידות וואס דער היילגער בעש"ט זכרונו לברכה האט אנטפלעקט. דער היילגער בעש"ט האט זיך גענומען אנפאנגט צוא בעווייזען זייער גרויסע ווינדערליכע זאכען. אין דיא וועלט איז דער פין איבער ראשט געוואהרען. אבער נישט דאס איז געגיג געוועזען צוא ווירקען אויף דיא גרויסע תלמידי חכמים דאס זייא זאלען זיך באהעפטען צוא דעם היילגען בעש"ט. אין ביא פיהל האט דאס אפילו ארויס גערופען א שטורם וויל זייא האבען געמיינט דאס ער איז ח"ו משתמש מיט שמות הקדושים וואס דאס איז נישט ערלויבט. אבער רב נחום מיט זיין גאונישען אין היילגען פערשטאנד אויס הערענדיג פין דעם היילגען בעש"ט'ס פיהל פער עהרער דיא תורות וואס ער איז מגלה אין דיא אלע שווערע שטעלען פין דער חכמת האמת וועלכע ער האט ריכטיג ערקלערט האט ער איינגעזעהן דאס דער מענטש איז זייער אהיילגער מענטש אין ער בעזיצט דעם אמתדיגען טאלאנט משפיע צוא זיין אויף דיא גרעסטע לומדים יראת שמים אין צוא דערפוהלען דעם ריכטיגען וועג וועלכע דיא היילגע תורה לערינט איבו וואס אין דעם

וועג

וועג וועט טאָקע דער יצה"ר שוין קיין שליטה נישט האָבען צוא דעם מענטש איהם אָהנצורעדען צוא קיין בייז אין דיא תורה וועט דעם יצה"ר צוא צירייבען אויף שטיקלעך אזוי ווּיא איבזעריע הייליגע חכמים זאָגען אין מסכת קידושין. אין דרובער האָט רבי נחום אָהנגעהויבען זייער צו גליסטען מתדבק זיין זיך צוא דעם גרויסען ליכט וואָס האָט) פערשאַהגט פאַר זיינע אויגען דער הייליגער בעש"ט אין זיין אופן לערנען אין דביקות צוא השי"ת, ער האָט מיט דיא עטליכע תורות וועלכע מען האָט איהם נאָכגעזאָגט זיך שטאַרק משתעשע געוועזען אין דורך זיי האָט ער פעשטאַגען אויף פיהל אַנדערע שטעלען וועלכע זענען איהם שווער געוועזען:

ליידער אָבער האָבען דיא פיהל מענטשען מעהרסטענס נאָהר דערציילט מופתים וועלכע זענען בייא זייא געוועזען דער עיקר אין תורה האָבען זייא גאַנץ ווינציג געדענקט טייל האָבען באַלד דאָס נישט אויף געפּאַסט ווייל זייא זענען נאָהר נעקומען מיט זייערע בקשות אין טייל ווייל דער דרך פין דעם בעש"ט תורות איז זייא געוועזען אומבעקאַנט אין דרובער האָט ער זייער געגליסט דאָס ער זאָל זיך זוכה זיין צו זעהן מיט דעם הייליגען בעש"ט פנים אל פנים אין צוא הערען פין זיין מויל דיא בעגייסטערטע חידושי תורה. אָבער נישט אַזוי לייכט איז איהם זיין דאָזיגע רייזע אָהנגעקומען דער יצה"ר וועלכער האָט איינגעזעהן אין דעם התקרבות פין דעם גרויסען גאון אין טעלאַנטפילען רעדנער צוא דעם הייליגען בעש"ט אין צוא זיין שיטת החסידות אַגרויסען געגנער צוא זיינע פערדאָרבענע פּלענער וועלכע ער שטעלט פאָהר פאַר דעם ענטשענטהום, האָט ער אויס געוועבט פיהל פאַכיגע נעטץ פין פארשידענע נסיונות אין שטרויכלינגען אין דעם דאָזיגען וועג. אין נאָהר אַזוי אַגרייסער גייסטיגער מענטש ווּיא רב נחום איז געוועזען אין שטאַנד די אַלע נסיונות ביי צוא קימען אין זיין פאַרלאַנג צוא פאָהרען צוא דעם הייליגען בעש"ט צוא פערוויקליכען. אָבער פיהל מיה האָט איהם געקאָסט ביז ער איז געקומען קיין מעזיבעז:

בית נחום

דיא אויפנאמע וואס ר' נחום טשערנאבלער האט געהאט קימענדיג דאס ערשטע מאהל צום היילינען בעל שם טוב :

נאך דיא גרויסע שוועריקייטען וועלכע ר' נחום האט געהאט אין זיין דאזיגען וועג. אין דורך דעם וואס ער איז דעם גאנצען וועג געגאנגען צו פוס זענען זיינע קליידער צו ריסען געווארען אין זיין גאנצער גליק איז געהעזען וואס גייענדיג אין וועג איז איהם שווער געוועזען צו טראגען דעם פאלטאן אויף זיך אין דרובער האט ער איהם איינגעפאקט אין דעם זעקעל אריין אין איז געגאנגען בלויז אין דער אינטערשטער קאפאטע האט ער דעם אויבערשטען פאלטען נישט צוריסען. דעם פרייטיג איידער דער רבי נחום איז געקומען קיין מעזיבעז האט דער הייליגער בעש"ט געזאגט צו זיין פרוי דיא רביצין זיא זאל דעם שבת צו גרייטען מיט מעהר רחבה וויא אלע שבת ווייל ער רעכט זיך אויף א גרויסען גאסט וועלכער פאהרט צו איהם דאס ערשטע מאהל פון אווייטע שטרעקע. אבער ווען דער רבי ר' נחום איז שוין אהנגעקומען אין איז אריינגעקומען צו דעם הייליגען בעש"ט שלום נעמען האט ער איהם ווייניג התקרבות געוויזען אין צו דער רביצין האט ער געזאגט זיא זאל זיך פאר דעם יונגענמאן שטארק היטען ווייל ער איז א גנב די רביצין האט זיך זייער געווינדערט ווייל דער בעש"ט האט איהר געזאגט דאס זיא זאל אהנגרייטען א ברייטען שבת ווייל ער רעכט זיך אויף א גרויסען גאסט אין דאה איז קיינער נישט געקומען אויף שבת גאהר דער יונגערמאן. אין בעזינדער אויב ער איז א גנב ווער נייט דאס איהם ער זאל איהם גאהר דא אריין לאזען צו זיך. איבער דעם האט זיא פערשטאנען אז דאה איז עפיס נישט אזוי פראסט אין זיא האט אהנגעהויבין דעם יונגענמאן ניכצושפירען אויף יעדען טריט אז זיא זאל דערגיין וואס איהר מאן דער הייליגער בעש"ט מיינט דער מיט אבער זיא האט גיזעהן דאס דער יונגער מאן איז איינער פין די אבגעהיטענסטע אין אלע ענינים אזוי אז עס פאסט פאר אזוי אגרויסען וואס דער הייליגער בעש"ט רעכט זיך אויף איהם אין הייסט ספעציעל צו גרייטען א ברייטען שבת פער זיין כבוד וועגען. אין דרובער איז ביי איהר געבליבען דיא לעצטע ווערטער פון איהר הייליגען מאן דער בעש"ט אזוי וויא ארעטעניש ווי

קימט

קימט דאָס אזוי אַ גרויסער ערליכער מענטש זאָל חלילה זיין אַ גנב זיא האָט זיך נישט געקענט איינהאַלטען ווייל זיא האָט נישט געוויסט וועלכע רייד פון איהר הייליגען מאַן דער בעש״ט זענען אמת אין זיא איז אריין געגאַנגען פרעגען דעם בעש״ט פאַרוואָס ער זאָגט דאָס דער יונגערמאַן איז אַ גנב זיא האָט עהם גיט נאָכגעקיקט אין זיא זעהט דאָס ער איז אַ גרויסער ערליכער יוד. דאַמאָלס האָט איהר דער הייליגער בעש״ט גיענטפערט מיט אַ שמייכל אָבער ער וויל דאָך אוועק גנב׳ענען דאָס גאַנצע גן עדן:

פריינטיג צו נאַכטס אַ היים קימענדיג פון דאַווינען האָט דער הייליגער בעש״ט געזאָגט שלום עליכם אין אויך קידוש געמאַכט אין אויבערשטען מלבוש אין די לינקע האַנד האָט ער געהאַלטען אין דער קעשינע אין כוס אין דער רעכטער האַנד אזוי פלעגט ער זיך אַ לענגערע צייט נוהג זיין, די וועלט זאָגט אַז דער בעש״ט האָט דיא הנהגה מקבל געוועזען פון זיין הייליגען תלמיד דער רבי ר׳ פנחס׳על קאָריצער זכרונו לברכה. רבי נחומען האָט דיא הנהגה פון בעש״ט זייער געניצט ווייל וויא מיר האָבען שוין דערמאַנט איז זיין אינטערשטע קאַפּאָטע אין זיין לאַנגען וואַנדער וועג צוריסען געוואָהרען אין אפילו נאָכדעם וואָס ער האָט זיא פאַר רעכט איז איהם אויך שוועהר געוועזען אין איהר צו גיין ווייל זיא איז געוועזען איין לאַטע אויף דער צווייטער. דרובער וויא ער האָט געזעהן דאָס דער הייליגער בעש״ט מאַכט קידוש אין זיין אויבערשטען פאַלטען איז ער דער פון זייער צופרידען געוועזען. דאָס ער וועט אויך קענען קידוש מאַכען אין דעם אויבערשטען פאַלטאַן אין ער וועט נישט דאַרפען זיצען אין דער געלאַטיטער קאַפּאָטע. אין וויא ער האָט קידוש געמאַכט אין דעם אויבערשטען פאַלטען האָט דער בעש״ט צוא איהם געזאָגט וואָס ביסטו געקומען דאָהר אַ הער מיר אַלעס נאָך מאַכען זאָלסט שוין אויסטוהן דעם פאַלטען. זעלבסט פערשטענדליך דאָס רבי נחום האָט געמוזט פאָלגען אין תיכף אויסטוהן זיין אויבערשטען פאַלטען. דיא רבצין וועלכע האָט שוין געוויסט וואָס פאַר אַ גרויסער צדיק דער יונגער מאַן איז האָט זיא געפרעגט איהר מאַן דעם הייליגען בעש״ט דיא זעהסט דאָך דאָס זיין אינטערשטע קאַפּאָטע איז צו ריסען אין געלאַטעט איין לאַטע אויף דער צווייטער אין דרובער שעמט ער זיך אזוי צו גיין אין ער האָט הנאָה דאָס ער זיצט האָטש איבער דעם טיש אין דעם אויבערשטען פאַלטען. וועלכער איז נישט צוריסען פאַר וואָס זאָלסטו איהם פערשאַפען

קרענקונג

קרענקונג דאָס ער זאָל אפילו בייא דעם עסען אויך זיך דער מאגען זיין לאגע אין זיין אָרימקייט. האָט דער הייליגער בעש"ט איהר גיענטפערט קענסט דיא דען דעם יונגען מאַן. ער וויל צו בעמען דאָס גאנצע גן עדן אין עולם הבא מיט זיינע מעשים טובים. אָבער נישט דרויף איז זיין כוונה דאָס ער זאָל גיין אין א שיינע קאפאָטע אָדער א געלאַטיטע דאָס אינטערעסירט איהם גאַנץ ווייניג אין ער האָט דערפון קיין עגמת נפש נישט. אָבער אויסערליך האָט זיך גיקענט דאַכטען דאָס דער הייליגער בעש"ט איז רבי נחומ'ען מרחק אין ווען נישט דאָס גרויסע ערינסטקייט וועלכע רבי נחום איז געוועזען אַדורך געדרונגען וואָלט ער נישט געוועזען זיך מעהר אויפגעהאַלטען ער זאָל זיין בייא דעם הייליגען בעש"ט. באָהר וויל ער האָט באַגערט דעם אמת'דיגען תכלית אין דאָס האָט ער געפינען בייא דעם הייליגען בעש"ט האָט ער נישט געקוקט אויף דיא אַלע אנגענעמענע זאַכען וועלכע ער האָט געמוזט אויס שטייען אין ער איז ווייטער פערבליבען אין מעזיבעז בייא דעם הייליגען בעש"ט אין ער האָט געשלינגען יעדען וואָרט וואָס איז אַרויס געגאַנגען פין זיין הייליג מויל ביז ער האָט זיך פערפאָלקאַמט אויף אין דער שיטת החסידות וועלכע דער הייליגער בעש"ט האָט מחדש געוועזען אין ער איז געוואָהרען אייבער פין דיא פערשפרייטער פין דעם בעש"ט תורות:

ווייא פיהל מאָהל דער רבי ר' נחום איז געוועזען בייא דעם הייליגען בעש"ט זכרונו לברכה:

וויא לאַנג דער רבי ר' נחום איז אין דעם מאָהל געוועזען אין מעזיבעז בייא דעם הייליגען בעל שם טוב אין וויפיהל מאָהל ער איז דער נאָך געוועזען בייא דעם הייליגען בעש"ט איז נישט בעוויסט אָבער דיא וועלט זאָגט אַז דער רבי ר' נחום איז נישט מעהר געוועזען בייא דעם הייליגען בעש"ט וויא נאָך איינמאָהל, דיא השערה שטיצט זיך דרויף וואָס דער רבי ר' נחום שרייבט אין זיינע ספרים פיהל מאָהל תורות פין זיין רבי'ן דעם הייליגען בעש"ט אָבער נאָהר צוויימאהל רופט ער איהם מיט דעם נאָמען „רבי מורי" הבעש"ט. און

אין

אין דיא רעכטע ערטער ברענגט ער דעם הייליגען בעש"ט אהן דעם טיטעל „רבי מורי":

דער רבי ר' נחום האט אזוי שטארק געהאלטען פון זיין רבי'ן דעם הייליגען בעש"ט אז ער האט געזאגט דאס ביז משיח וועט קימען וועט זיין גלייבען נישט זיין:

נאך דעם וויא דער הייליגער בעש"ט זכרונו לברכה איז נפטר געוואהרען. האבען דיא גרעסטע פון זיינע תלמידים אויס געקליבען פאר זיינע נאך פאלגער אין וויטערער פערשפרייטער פון דעם הייליגען בעש"ט זכרונו לברכה תורות אין שיטת החסידות זיין גרעסטען תלמיד דער גרויסער גאון אין צדיק דער רבי ר' בער וועלכער איז בע'שמ'ט געוועזען מיט דעם נאמען דער מעזריטשער מגיד זכרונו לברכה אין דער רבי ר' נחום האט אויך אהנגעהויבען צוא פאהרען צום רבי'ן ר' בער קיין מעזריטש אין ער איז געווארען זיין תלמיד מובהק אזוי וויא מיר זעהן אין זיין ספר מאיר עינים ברענגט ער דעם רבי'ן ר' בער פיהל מאהל אין ער בעניצט זיך מיט זיינע ווערטער אין שטעלט אויך זייא גאנצע דרושים. דיא חסידישע וועלט האט דאמאלסט געשמיסט דאס דער גרויסער גאון אין צדיק דער גרעסטער פון דעם בעש"ט תלמידים דער רבי ר' פנחס'על קאריצער זכרונו לברכה האט זיך מצער געוועזען וואס דיא חסידים האבען איהם נישט אויס געקליבען נאך דעם הייליגען בע"ש טובס פטירה פאר קיין מנהיג אין ער האט דורך דעם היזק געהאט אזוי א חשובן תלמיד וויא דער רבי ר' נחום. דיא זאך שטיצט זיך אויף דעם וואס מען האט אמאהל געהערט פון דעם רבי'ן ר' פנחס'על קאריצער זכרונו לברכה דאס ער האט געזאגט. פון דער גאנצער חברה וועלכע איז געוועזען בייא דעם רבי'ן דאס האט ער געמיינט דעם הייליגען בעש"ט זכרונו לברכה איז מיר נישט קיין שאהד נאהר דער איינער ליטוואק דאס איז געוועזן דער רבי ר' נחום וועלכען דער רבי ר' פנחס'על קאריצער זכרונו לברכה פלעגט איהם רופען מיט דעם נאמען ליטוואק:

[illegible]

פאהרענדיג צום רבי'ן ר' בער האט ער שוין זיך געפיהרט אביסעל רעביש אין פיהל תלמידים פלעגען אויך צוא איהם צוא פאהרען מ"ט זיין רבינס ידיעה וויל דער רבי ר' בער האט איהם שוין געהאלטען נישט בלויז פאר א תלמיד נאהר אויך פאר א חבר אין ער פלעגט פיהל מאהל מיט צו נעמען זיינע תלמידים קיין מעזריטש צום רבי'ן ר' בער. איינמאהל איז דער רבי ר' נחום געפאהרען קיין מעזריטש אין ער האט מיט גענומען מיט זיך צוויא פין זיינע גרעסטע תלמידים, וויא זייא זענען אהנגעקומען קיין מעזריטש אין זייא זענען געגאנגען שלום נעמען האבען זייא געטראפען דעם רבין ר' בער זיצען מיט זיין זוהן ר אברהם וועלכען דיא וועלט האט געקריינט מיט דעם נאמען „המלאך" זייא האבען שלום גענומען. אין דער רבי ר' נחום איז זיך צוריק געגאנגען אויף זיין סטאנציע. וועהרענד זיינע צוויא תלמידים זענען נאך פערבליבען בייא דעם רבי'ן ר' בער הערענדיג דאס געשפרעך וואס איז פאהר געקומען צווישען דעם רבי'ן ר' בער אין זיין זאהן ר' אברהם המלאך עס האט געדויערט אנערך פין א שעה. אין דיא צוויא תלמידים האבען שטארק בעגייסטערונג בעקומען פין דעם הייליגען געשפרעך וואס זייא האבען דארט געהערט דאס צוריק קומענדיג אויף דער סטאנציע האבען זייא געזאגט צוא זייער רבין דער רבי ר' נחום דאס לויט זייער מיינונג איז קיין מעגליכקייט נישט דאס עס זאל נאך זיין אזעלכע צדיקים וויא דער הייליגער רבי ר' בער אין זיין זאהן דער מלאך ביז משיח וועט קומען. דאמאלסט האט זייא רבי נחום גיענטפערט. איהר האט דאך געוויס געלערענט וואס אינזערע הייליגע חכמים זאגען אויף דעם פסוק וזרח השמש ובא השמש. דאס הייסט אזוי וויא דיא זינן שיינט דעם צווייטען טאג ווידער אויף. אזוי זענען דיא צדיקים אויך. השי"ת נעמט נישט צו איין צדיק פין דער וועלט ביז ער בעשאפט זיין נאכפאלגער אין עס ווערט אזוי א צדיק געבאהרען. אבער אזעלכע וויא אונזער רבי דער הייליגער בעש"ט זכרונו לברכה אזעלכע וועט שוין טאקע נישט זיין ביז משיח וועט קומען. אזוי וויא דער הייליגער בעש"ט זכרונו לברכה שרייבט אליין אין זיין בריף צו זיין הייליגען שוואגער דער ברויסער גאון אין מקובל ר' גרשון קיטובער קיין ארץ ישראל. דאס צהר האט איינמאהל געהאט עליות נשמה אין עהר איז מיט זיין רבין אחי' השילוני אריבערגעגאנגען אין דיא עולמות עליונים ביז ער איז געקומען אין דעם היכל ארוין וויא משיח זיצט אין לערינט תורה מיט

דיא

דיא תנאים אין גרויסע צדיקים. האָט ער גיפרעגט משיח׳ן ווען ער וועט קומען אויסלייזען דיא יודען פון גלות. האָט משיח איהם גיענטפערט דאַמאָלסט ווען די שיטת החסידות וואָס דיא האָסט מחדש גיווען וועט בע״שמ״ט ווערען אויף דער וועלט אין אַללע וועלען לערנן אַזוי וויא דיא לערינסט אַזוי וויא איך האָב דיך געלערינט. זעהן מיר דאָך. דאָס משיח האָט אַליין געזאָגט דאָס ביז ער וועט קומען דאַרף מען אין מען וועט שוין מער נישט פערברייטערען דיא שיטת החסידות וואָס דער הייליגער בעש״ט האָט מחדש געוועזען וועט דאָך שוין קיין אַזוי אַ רבי נישט זיין ביז משיח וועט קימען אַזוי גרויס האָט דער רבי ר׳ נחום געהאַלטען פון זיין הייליגען רבי׳ן דער בעש״ט זכרונו לברכה:

דער רבי ר׳ נחום האט זיך בעקענט מיט דעם רבי׳ן ר׳ לייב שרה׳ס זי״ע:

דאָרט בייא דעם הייליגען ר׳ בער האָט זיך דער רבי ר׳ נחום געלערענט אין דער שיטת החסידות וועלכעס איז דיא איינציגע ריכטיגע עקרלעריגג אויף אלע פראגען וועלכע מען קען על פי פשוט נישט ערקלערען אין ער האָט זיך אויך בעקענט מיט דיא גרויסע צדיקים פון יענעם דור וועלכע זענען מעהרסטענטהייל געפאָהרען צום הייליגען רבי׳ן ר׳ בער קיין מעזריטש. אין וויא דיא מתנגדים האָבען אָהנגעהויבען צוא רודפען דיא חסידים אין דיא חסידים האָבען שוין נישט געקענט איבער האַלטען דיא רדיפות. אין זייא האָבען דיא מתנגדים מחרים געוועזען געפינען מיר דעם רבי׳ן ר׳ נחום אויך צווישען דיא צעהן וועלכע האָבען דרונגען בעטייליגט זיך דאָרט האָט ער זיך אויך בעקאַנט מיט דעם רבי׳ן ר׳ לייב שרה׳ס וועלכער זיין עבודות איז געוועזען צוא שפייזען דיא ל״ו צדיקים וועלכע טאָהרען זיך נישט מגלה זיין ער האָט זיך אויך וועגען זייא משתדל געוועזען אין ער האָט זיין זאָהן דעם רבין ר׳ מאָטעלע דיא זאך איבער גגעבען אין יונגענמאגוויים האָט ער איהם בעקאַנט געמאַכט ומיט דיא ל״ו צדיקים אַזוי וויא מיר זעהן פון דער מעשה:

דער

דער הייליגער רבי ר' לייב שרה'ס זכרונו לברכה ער איז געוועזען
בעוויסט אויף דער וועלט דאס ער פלעגט צוא שפייזען דיא
פאורבארגענע צדיקים וועלכע זענען אין דער צאהל פין זעקס אין
דרייסיג אין יעדען דור אין דרובער רופט זייא דיא וועלט למד וואוניקעס
אין ער פלעגט זיך אזוי אויף פיהרען ער האט געדינגען אין א שטאדט
אגעוועלב אין קיין סחורה האט ער נישט אריין געלייגט נאהר ער
פלעגט צוא שטיין אין געוועלב בייא דער טיהר אין פלעגט צוא רופען
דעם מענטש וועלכע ער האט גידארפט א תיקון אין ער פלעגט איהם מתקן
זיין אין דרובער פלעגט ער מעהר סטענטהייל צוא דינגען זיך אגעוועלב
אין דיא שטעט וואס עס פלעגען פאהר קומען גרויסע יאהר ירידים.
איינמאהל האט ער זיך געדונגען אגעוועלב אין לעמבערג וואס דארט
פלעגט פאהר קומען אלע יאהר אגרויסער יריד אין ער איז געשטאנען
בייא דער טיהר פין דעם געוועלב אזוי וויא זיין געוואהנהייט איז
שטענדיג געוועזען אין ער האט גיט אהנגעקיקט דיא אלע פערבייא
געהענדע מענטשען האט ער דערזעהען אחברה מענטשען לויפען זייער
געשווינד האט ער זייא צוא גערופען אבער זייא האבען זיך
זייער געאיילט אין האבען איהם גיענטפערט דאס זייא האבען
יעצט זייער קיין צייט נישט זיך מיט איהם אבצושטעלען. האט ער אויף
זייא געגעבען א געשרייא אוי בארמהערציגער וויא לאנג נאך וועט איהר אייך
ארום שלעפען געשווינד קומט אהער. זענען זייא אריין געגאנגען אין
געוועלב אריין האט ער זייא אויפגעהויבען דיא קאפאטעס אין ער האט
זייא געוויזען דאס זייא גייען אין תכריכים אין ער האט זיי מתקן
געוועזען. אין אזוי פלעגט ער אויך פיהל מאהל צו רופען וועלכען מענטש
אין בארגען בייא איהם א גמילת חסד אויף א צייט אין יעדערער האט
געוויסט אז דאס געלד שיקט ער אוועק צו די ל"ו צדיקים דערובער האט
יעדערער וואס האט נאהר געהאט דיא זכי' אז דער הייליגער רבי ר'
לייב שרה'ס זאל זיך בארגען בייא איהם געלט איז ער דערמיט שוין
געוועזען צופרידען בפרט נאך אז ער האט געוויסט אז דאס געלט גיט
ער אוועק דיא ל"ו צדיקים, וואלט יעדער מענטש געוועזען צו פרידען
אז ער זאל ביי איהם דאס געלט נעמען בתורת נדבה. נאהר דער רבי ר'
לייב האט אבער ביזהאלטען ווארט אין ער פלעגט אב צו געבען פינקטליך
יעדען מענטש אפילו קיין איין מאהל האט זיך נישט געטראפען דאס ער

זאָל פערשפעטיגען דעם טערמין אפילו איין טאָג שפעטער וויא ער האָט צו געזאָגט. אין קיין שום מענטש האָט נישט געוויסט וויא דער רבי ר' לייב האָט גענומען דאָס געלט אָבצוגעבען דיא גמילת חסדים'ס. פונקט אזוי וויא עס האָט קיינער נישט געוויסט זיין גאנץ ווינדערליך אויפפיהרינג. אין אַמאָהל פלעגט ער אַוועק צו פאָהרען אין אַנדערע שטעטליך אין לייען ביא פערשידענע מענטשען געלט, אין ער פלעגט יעדערען אויסזעצען איין געוויסע צייט אין דעם טערמין איז ער פינקטליך געקומען צו פאָהרען אין ער האָט דעם מענטש אָבגעבערענגט זיין געלט אָהן אַ שום עיכוב:

איינמאהל איז ער געוועזען אין אַ שטעטיל אין ער האָט געזאָגט צו אַ יונגען מאַן ער זאָל איהם האָרגען דריי הינדערט רובעל, דער יונגער מאַן האָט פונקט אַזוי פיהל פערמאָגט קיין איין גראָשען נישט מעהר. אין ער האָט איהם צו געזאָגט אָבצוגעבען צו דער בעשטימטער צייט. האָט איהם דער יונגערמאַן גיענטפערט. איך בעט זייער דעם הייליגען רבין ער זאָל אויף מיר קיין פאַראיבעל נישט האָבען ווייל איך צווייפעל חלילה נישט אין דעם צוטרוי פון דעם הייליגען רבין אין איך ווייס פערגעווייס דאָס דער רבי וועט מיר צו דער בעשטימטער צייט אָבגעבען דאָס געלט. אָבער ווייל דאָס איז דאָך מיין גאנצער פערמעגען אין איך גיב דאָס אין גאַנצען אַוועק דעם רבין אין איך לאָז מיר קיין איין גראָשען נישט איבער. דרובער פערלאַנג איך פון דעם רבין אויך ער זאָל מיר דערפאַר אָבטהון אַ טובה. בעמליך אַזוי וויא דיא גאַנצע וועלט זאָגט אַז דאָס געלט וואָס איהר באָרגט אייך שיקט איהר אַוועק צו דיא ל"ו צדיקים. דרובער פערלאַנג איך פון אייך אויך אַ טובה אַז איהר זאָלט מיר ווייזען תּאָטש לכל הפחות איינעם פון דיא ל"ו צדיקים. האָט איהם דער הייליגער רבי ר' לייב גיענטפערט דיא פערלאַנגסט זייער אַ גרויסע טובה נאָר בעווייל דו באָרגסט מיר אַוועק דיין גאַנץ פערמעגען, וועל איך דיר אויך די זאַך צוליעב טוהן נאָהר עס איז יעצט נישט דיא צייט אין דאָס אָרט דערצו אין אויך דיא ביסט נאָך נישט ווערט דיא זאָלסט זוכה זיין צו זעהן דיא גרויסע בעהאַלטענע צדיקים אלזא זאָלסטו פון היינט אָהן זעהן זיך גוט אויפפיהרען און תשובה צו טוהן אויף דיא אַלע עבירות וואָס דיא האָסט געטהון ביז היינט אין ווען דיא צייט וועט קימען אין דיא וועסט שוין ראוי זיין צו זעהן דיא בעהאַלטענע צדיקים זאָל איך דיר שוין אַליין מודיע זיין דער יונגערמאַן האָט געבערענגט

דאס

דעם רבין ר' לייב דיא דרייא הינדערט רובעל. אין עס איז געקומען דער טערמין פון דער הלואה האט דער רבי ר' לייב דעם יונגענמאן אבגעבערענגט דיא דרייא הינדערט רובעל אין ער איז זיך צוריק אוועק געפאהרען:

איינמאהל איז דער רבי ר' לייב געקומען צו פאהרען אין דעם שטעטיל אריין וויא דער יונגערמאן האט געוואהנט אין ער האט דעם יונגענמאן אריין גערופען אין איהם געזאגט מיין קינד איך האב דאך אמאהל דיר צו געזאגט אז איך וועל דיר ווייזען איינעם פון די ל"ו צדיקים יעצט איז דער זמן דער צו. אלזא זאלסטו פאהרען קיין בערדיטשוב אין זאלסט דארט שבת האלטען אין שבת צונאכט פינקט צוועלף אזייגער זאלסט דיא גייען אין דער גאס אין זאלסט ביט אכטונג געבען אין אלע פאהרענדיגע לאדען ווסט דיא זעהן אז עס איז פינסטער נאהר אין איין שטיב וועט ארויס פונקלען א שואכיז לעכט דורך דעם פענסטער דאן זאלסט דיא דארט אריין גייען אין דארט וואהנט איינער פון די ל"ו צדיקים וואס אין זייער זכות שטייט דיא וועלט:

דער יונגער מאן איז תיכף אוועק געפאהרען קיין בערדיטשוב אין ער האט דארט שבת געהאלטען אין שבת צוא נאכט'ס איז ער געזעסען מיט גרויס אונגעדילט אין געהאפט אז עס זאל שוין ווערען צוועלף אזייגער יעדע מינוט איז בייא איהם גרויס געוועזען וויא א יאהר. ענדליך האט ער שוין דערלעבט דאס דער זייגער האט אויס געשלאגען צוועלף מאהל איז ער א פרייליכער ארויס געגאנגען אין דער גאס אריין וואס דער רבי ר' לייב שרה'ס האט איהם געזאגט אין ער האט זיך גיט אומגעקיקט איז טאקע אזוי געוועזען דאס אין דער גאנצער גאס איז נישט געוועזען צוא בעמערקען קיין שום ליכטיגקייט נאהר דורך דיא לאדען פון איין קליין הייזעל האט ארויס געשטראהלט עפיס ארוחניות'דיגע ליכטיגקייט. דער יונגער מאן איז שטילער הייט צוא געגאנגען צוא דעם הייזעל אין ער האט דורך געקוקט דורך דיא שפארעס פון דיא לאדענס האט ער געזעהן דאס אין שטיב זיצט איין שניידער אין ער האט גענייט אנאלט מלבוש ער האט זיך גיט צוא געקוקט האט ער געזעהן דאס אבוואהל זיין אויסערליכער אויסקוק מאכט זייער נישט קיין אנגענעמענעם איינדרוק אבער אז מען גיט אכטונג מיט מעהר אויפמערקזאמקייט זעהט מען דאס אונטער דעם אויסערליכען שניידערישע

גראָבּען שלייעֶר איז צוא געֶדעֶקט אגייסט וועלכעֶס נאָהר צווישען דיא ל"ו צדיקים געֶפינט עֶס זיך . אַלזאָ האָט ער זיך מיישב געוועזען אַזוי עס פאסט דאָך נישט גלאַט אריין צוא גיין אין ער זעֶהט דאָך דאָס עֶר זיצט אין לאַטעֶט אַ אַלטע קאַפּאָטע וועט ער אַריין גייען מיט אַ אויסרייד דאָס ער זאָל ג איהם אויך עפּיס פאַרעֶכטען . ער האָט עקסטרע זיך איינגעריסען דעם פאַלטעֶן אין ער איז אַריין געגאַנגעֶן צוא דעם בעֶהאַלטעֶנעֶם צדיק אין ער האָט הויך געזאָגט גיט וואָך דעֶר שניידער האָט איהם גיעֶנטפערט אַ גיט יאָהר אייך עֶר האָט זעֶלבסט פערשטעֶנדליך גיעֶגטפערט אטן מיט דעם גאַנצעֶן כח אין ער האָט זיך זייער גערפרייט דאָס עֶר האָט זוכה געוועזעֶן צוא אַ ברכה אויף אַ גאַנץ יאָהר פין איינעֶם פין דיא גרעסטעֶ צדיקים וועלכע דיא וועלט שטייט אין זייער זכות . דעֶרנאָך האָט איהם דעֶר שניידער געֶפרעגט וואָס ווילט איהר האָט ער איהם געזאָגט דאָס אזוי ווי גייענדיג אין דעֶר גאַס איז איהם צו ריסען געוואָהרען זיין פאַלטען אין ער האָט דורך דיא לאָדען געֶזעהן אַז דאָה אין נאָך ליכטיג איז ער צוא געגאַנגען אין עֶר האָט געזעהן דאָס דאָה וואָהנט א שניידעֶר איז עֶר אַריין געגאַנגעֶן דאָס ער זאָל איהם פאררעכטען דעם פאַלטען ער האט אַרויס גענומען אַרובּעל אין איהם געגעֶבען . האָט דער שניידעֶר איהם געֶפרעגט פאַר וואָס איר גיט איהם עֶפּיס אַזוי פיהל. האָט דער יונגערמאַן געֶזאָגט דאָס ער בעֶלאָהנט איהם לויט זיין געפיהל ווייל עס איז יעצט שבת צונאַכטס אין עֶס איז שוין אַזוי שפּעט נאָך האַלבע נאַכט וואָלט ער דאָך נישט בעֶקומען קיין שניידער עֶר זאָל איהם דעם פאַלטעֶן ווערען פאַרדעֶכטעֶן וויא אויך עֶר האָט מטריח געוועזען אזוי אַנאַלטען מאַן דרובער איז דאָס בייא איהם ווערט אַרובעל עֶר זאָל נישט דאַרפעֶן צוריק צוא גייען אין אַצוריסענעם פאַלטעֶן אין אמת אַריין האָט עֶר געֶוואָלט מהנה זיין דעם גרויסעֶן בעֶהאַלטעֶנעֶם צדיק . דעֶר שניידעֶר האָט דעֶם רובעל גענומען צוא נעֶמעֶן ווייל דיא ל"ו ניקעס היטען זיך שטאַרק דאָס עֶס זאָל קיינער פין זייא נישט געוואָהר ווערען אין אויב ער וועֶט זיך איינשפאַהרעֶן דאָס ער וויל נישט נעֶמען אַזוי פיהל געֶלט וועט דאָרך דעֶר מעֶנטש זיך אָהנמעֶרקען אַז דאָס איז עֶפּיס נישט קיין געֶוועֶהנליכער שניידער ווייל דעֶר פּראָפּעסינעלעֶר שניידעֶר וויל דאָך רייסען וואָס מעהר געלט אין עֶר וועט איהם דעֶר פאַר גיט בעצאָהלען ווייל ער איז אַ גרויסער סוחר אין עֶס איז פאַר איהם נייט שיין צוא גיין אין אַ צורוסענעֶם פאַלטען אויף דעֶר סטאַנציע

האט איהם דער שניידער געזאגט זייער גיט מהיכי תיתי דאס איז דאך שאקע מיין פרנסה . טהוט אוס דעם פאלטען וועל איך איהם פארעכטען דער יונגער מאן האט אויס געטוהן דעם פאלטען אין דער שניידער האט איהם אהנגעהויבען צוא פאררעכטען ער האט געניית שטאך בייא שטאך ווייל באמת איז ער דאך נישט געוועזען קיין שניידער נאהר ער האט זיך בעשעפטיגט מיט דעם פאך אב צוא ציהען פין זיך דאס אויפמערקזאמקייט פין מענטשען . אבער דעם יונגען מאן האט דאס נאך זייער א אנאה געטהון ווייל ער האט געוואלט דאס עס זאל וואס לענגער געדאהרען אין ער זאל קענען זיצען בייא דעם בעהאלטענעם גרויסען צדיק אין שטיב .

ענדליך: האט דער שניידער דעם פאלטען פאר ראכטען אין ער האט געגעבען דעם יונגען מאן . האט דער שניידער צוא גענימען דאס געלט בעוויל עס לויגט דאך ניט ער זאל ניט וועלען נעמען דאס געלט. דער יונגערמאן האט אהנגעטהון דעם פאלטען אין ער האט זיך געזעגענט אין איז אוועק געגאנגען זאגענדיג אגיטע וואך אין דער הייליגער בעהאלטענער צדיק האט איהם געענטפערט אגיט יאהר אייך. אין דער יונגערמאן האט ווידער געזאגט אנערנסטען אמן אין ער איז זיך אוועק געגאנגען זיין וועג. צוריק גייענדיג האט ער זיך אהנגעהויבען איבער צו רעכינען דיא אלע זאכען וועלכע ער האט בייא דעם בעהאלטענעם צדיק געזעהן. האט ער זיך דערמאנט דאס ער האט דארט געזעהן ארום דרייען איונגען מאן זייער א שיינעם ער איז געגאנגען אזיידענע קאפאטע אין זיין פנים האט זייער געשטראהלט אין ער האט זיך דארט ארום געדרייט פאן איין חדר אין צווייטען וויא א היימישער מענטש, ער האט פערשטאנען אז דאס מיז זיין איינער פון דיא גרעסטע צדיקים וועלכע זייא האבען זכי׳ צו זיין בייא דיא ל״ו צדיקים, אין דרובער איז ער זייער געהרען געוועזען צו וויסען ווער דער יונגערמאן איז, א היים קומענדיג האט ער פינקט געטראפען דעם הייליגען רבין ר׳ לייב שרה׳ס אין זיין שטאט האט איהם דער רבי געזאגט זאלסט וויסען מיין קינד דאס דער מגושמידיגער שניידער וועלכען דיא האסט געזעהן אין באַרדיטשוב איז איינער פון דיא וואס דיא וועלט שטייט אין זייער זכות, האט דער יונגערמאן איהם געפרעגט ווער עס איז געוועזען דער יונגערמאן וועלכער האט זיך דארטען ארום געדרייט אין דער צווייטער שטיב, האט איהם דער רבי ר׳ לייב געענטפערט דאס איז מאטעלי דעם

הייליגען

הייליגען מוכיח אין הקדוש ר׳ נחום טשערנאָבעלער׳ס א זאָהן: דערנאך איז פערבייא געגאנגען אלאנגע צייט אין דער רבי ר׳ לייב שרה׳ס איז שוין געהאט נפטר געוואָהרען אין דער הייליגער מוכיח דער רבי ר׳ נחום טשערנאָבלער איז שוין אויך געהאט נפטר געוואָהרען האט דער הייליגער רבי ר׳ מאָטעלע אָהנגעהויבען צו פיהרען אין וויא דער יונגערמאן וואס האט דעם רבין ר׳ מאָטעלע געזעהן דאמאָלסט אין באַרדיטשוב ביי דעם בעהאלטענען צדיק ארום דרייען האט דערוויסט זיך פון דיא גרויסע ווינדערליכע זאכען וואס דער הייליגער רבי ר׳ מאָטעלע טוהט. האט ער בעשלאָסען ער זאל אויך צו איהם פאָהרען, אין וויא ער איז געקומען קיין טשערנאָבעל אין ער איז אריין געגאנגען צו דעם רבין ר׳ מאָטעלע האט ער איהם תיכף דערקענט אז דאס איז דער איינענער יונגערמאן וועלכען ער האט דאָרט געזעהען. איז ער אנידער געפאלען חלשות אין מען האט איהם קאָהם דערמינטערט דיא מענטשען האבען איהם גיפרעגט וואס עס איז געוועזען דיא סיבה פון זיין חלעשען אריין קימענדיג צום רבין האט דער מענטש זייא דערציילט דיא גאנצע מעשה וויא דער רבי ר׳ לייב שרה׳ס זכרונו לברכה האט איהם איינמאָהל געשיקט קיין בערדיטשוב ער זאל דאָרט זעהן אבעהאלטענעם צדיק איינער פון דיא ל״ו צדיקים וואס דיא וועלט שטייט אין זייער זכות אין ער האט דאמאָלסט דאָרט בייא דעם צדיק געטראָפען דעם רבין ר׳ מאָטעלע וואס ער איז דאמאָלסט נאך גאָהר יונג געוועזען אין ער האט זיך דאָרט ארום געדרייט וויא א היימישער גאסט: דערנאך איז ער נאך אמאָהל אריין געגאנגען צום רבין ר׳ מאָטעלע האט איהם דער רבי איבער גיפרעגט פערוואס ביסטו פערחלישט געוואָהרען דיא קענסט דאך מיך שוין פון לאנג. יעצט זאג זשע מיר וואס האט דיר דער רבי ר׳ לייב שרה׳ס זכרונו לברכה געזאָגט אויף מיר האט ער איהם גיענטפערט ער האט מיר געזאָגט אז דער יונגער מאן וועלכער האט זיך דאָרטען ארום געדרייט איז רבי מרדכי דער זאָהן פון דעם הייליגען מוכיח דער רבי ר׳ נחום טשערנאָבעלער. האט דער רבי ר׳ מאָטעלע געזאָגט דיא זאגסט ליגענט דער רבי האט מיך דערמאנט אָהן רב נאָהר מיט דעם נאָמען בלויז אין דער אמת איז טאקע אזוי געוועזען ווייל דער רבי ר׳ לייב זכרונו לברכה איז שוין דאמאָלסט געוועזען א זקן מופלג אין דער רבי ר׳ מאָטעלע זכרונו לברכה איז נאך דאמאָלט געוועזען גאָהר א יונגער מאן הערשט נאָהר וואס נאך דער חתונה

אין

אין ער האט גיגעסען קעסט ביא זיין פאטער דער הייליגער ר' נחום טשערנאבלער זכרונו לברכה נאהר וויל דער רבי ר' מאטעלע איז שוין יעצט געוועזען א רב בישראל האט דער מענטש משנה געוועזען. אזוי גרויס איז ער געוועזען נאך יונגערהייט זיין זכות און דער זכות פון אלע צדיקים זאל אונז ביי שטיין מיר זאלען געהאלפען ווערען מיט אלצם גוטין און זוכה זיין צו דער גאולה שלימה בקרוב בימינו אמן:

וויא דער רבי ר' נחום איז אויפגענומען געווארען פאר א מגיד אין טשערנאבעל:

דער רבי ר' נחום איז געוועזען אטאלאנטפילער רעדנער און ער האט צוא געצויגען זיינע פיהל צוא הערער מיט זיין זיסע שטימע און ערנסטע ווערטער וועלכע אפילו אהן קיין שום פירוש האבען זייא אויך געמאכט דעם געהריגען איינדרוק. מעהר סטעגטייל האט ער זיין דאזיגען טאלאנט בענוצט אויף צוא פער שפרייטען און פאפילאריזירען דיא תורות פון זיין רבי'ן דער הייליגער בעש"ט זכרונו לברכה. און ווי זיין גיטער נאמען איז בעוויסט געווארען אויף דער וועלט האט זיין שטאדט טשערנאבעל פער שטאנען דאס עס איז דיא צייט זיך מקדים צוא זיין און אויף נעמען דעם גרויסען גאון און צדיק דעם רבי'ן ר' נחום אויף דער וואקאנטער רבנות שטעלע און זייער שטאדט ווייל עס קען געשעהן דאס אגרעסערע שטאדט זאל איהם אויך וועלען אויפנעמען. זיי האבען דעם רבי'ן ר' נחום געגעבען א כתב רבנות. און האבען איהם אויף גענומען מיט גרויס כבוד וועלכעס עס איז און יענער צייט אפילו וואס דיא תורה איז חשוב געוועזען נישט קיין שום רב געטהון געווארען. חסידים האבען דערציילט אז דער רבי ר' ברוכעל דעם הייליגען בע"ש טובס אנאייניקעל האט געהערט דאס מען האט דעם רבי'ן ר' נחומען אזוי פיהל כבוד אהנגעטהון. האט ער געזאגט און ווערטיל. די הייליגער חכמים זכרונם לברכה האבען געזאגט אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה. דאס הייסט אויב דיא וועלכע טיהן פערקערט וויא דער רצון פון השי"ת איז. גייט זייא אזוי גיט בפרט נאך

דיא

דיא וועלכע טיען דעם רצון פין בורא יתברך דארף דאך אוודאי גיט זיין. קען מען זאגען בייא דעם רב ר' נחומען אויף דעם אופן. עס איז דאך בעוויסט דאס דער רצון פין השי"ת איז דאס דיא צדיקים זאלען האבען גרויס כבוד. אין דער רבי ר' נחום אנטלויפט פין כבוד ער וויל נישט מען זאל איהם אהנטוהן קיין כבוד קומט דאך אויס ער איז עובר אויף דעם רצון פין בורא יתברך פין דעסט וועגען האט איהם השי"ת צוא געשיקט אזוי א גרויסען כבוד. בפרט דיא צדיקים וועלכע זענען זיך נישט אזוי פיהל מרחק פין כבוד דארט וויא זייא זעהן אז עס וועט זייא חלילה נישט קיין שאדען ברענגען אין עבודת השי"ת אין זייא וועלען חלילה נישט אריין קימען אין קיין גיאות אריין דארף דאך אוודאי השי"ת צושיקען גרויס כבוד. ווייל זייא זענען דאך משלים זיין רצון וואס ער האט געוואלט דאס דיא צדיקים זאלען זיין מכובד אויף דער וועלט:

אבער דער רבי ר' נחום האט זיך געלאזט רופען מיט דעם נאמען רבי אדער רב נאהר אזוי וויא אלע דאמאלסדיגע חסידישע מנהיגים האבען זיך גערופען מגיד. אין ער פלעגט אלע שבת דרשענען פין דער סדרה אין בריט אויסקלערען דאס דיא פרשה וואס מען האט געלערנט איז נישט בלויז אגעוועזענע זאך נאהר אז דיא תורה איז אנאייביגע אין דער וואס וויל זיך אין איהר פערטיעפען קען אויף היינט אלעס געפינען אין דער תורה א נעצה אדער א ישועה אין ארפואה ווייל השי"ת פיהרט דיא וועלט נאהר דורך דער הייליגער תורה אין וויא אזוי דער מענטש פאעט אויף דיא געבאטען פין דער תורה אזוי פיהרט זיך מיט איהם השי"ת און אין ימים טובים פלעגט ער צו זאגען אדרוש אין טריפות אזוי וויא עס פאסט פאר אזוי א גאון. אין פלעגט אזוי צוא פערטיפען זיך אין דרוש ביז ער איז צוא געקומען צוא אין אגדתא וועלכע שמיסט פין דעם יום טוב אדער אמדרש אין דאמאלסט פלעגט ער דיא שטעלע צוא בעלייכטען לויט דעם דרך החסידות וועלכען ער האט מקבל געוועזען פין זיין רבי'ן דעם הייליגען בעש"ט אין זיין נאכפאלגער דער רבי ר' בער זכרונם לברכה. אין דאס אלעס האט ער בערעדט מיט אזוי אזיסעקייט דאס אלע זענען געשטאנען וויא צוא בעשמידט צוא דיא ערטער אין ווען ער זאל אפילו געוועזען א גאנצען מעת לעת דורך אנאנד דרשענען וואלט קיינעם נישט געוועזען איין בעפאלען קיין עסען אדער אנדערע בעדערפענישען ווייל מען פלעגט צוא

שפירעֶן אַזוֹי אַגײַסטליכעֶן פערגעֶניגעֶן פין זײַנעֶ דרשות דאָס מען האָט אין אַלעמען פערגעסעֶן. אין דאַמאָלס ווען עֶס איז געֶוועֶזען אוויטוועֶנדיגקײַט פלעגט ער אויך אין דער וואָכעֶן צוא גיין רופען דעם עוֹלם אין זאָגעֶן א דרוש מעורר צוא זײַן צוא דעֶר זאַך וועלכעֶ איז נויטיג געוועֶזען. אין נישט בלויז פראָסטע מענטשען פלעגען קומעֶן הערען זײַנע דרשות נאָהר אויך אַלעֶ גרויסע לומדים זענעֶן געֶקומען צוּ זײַנע דרשות. אַזוֹי וויא עֶר האָט אַמאָהל געזאָגט אין דעֶר דרשה איך שטעֶה דאָך צווישעֶן אַ בעולם חסידים אין בעלי בתים. לומדים מופלגי תורה אין אויף אלעֶ שיכטעֶן האָט ער געֶהאַט אַגרויסער געֶוועהנליכע השפעה אין נישט בלויז האָט זיך דער רבי ר׳ נחום בעגינוגין געלאָזט ער זאָל פעֶרשפרײַטען דיא תורה פין זײַנעֶ הײליגעֶ רבי׳ס אין זײַן שטאָדט טשערנאָבעֶל נאָהר אויך אויף דער ברײַטעֶר וועלט פלעגט עֶר ארים צוא פאָהרעֶן אין דרשענען לויט דיא שיטת החסידות אין פערשפרײטען גאָהר ליכט איבעֶראַל. אין עֶס איז בײַא איהם דיא זאַך געֶוועזען אהײליגעֶ פליכט. צוא ציא צוהעֶן דיא גרויסע ליטווישע לומדים וועלכעֶ האָבען פאַר זײַן גאונות גרויס רעספעקט געהאַט צוא דעֶם דרך החסידות. און אין פיהל ערטעֶר איז איהם דיא זאַך זײַער עֶרפאָלגרײַך געלונגען אין דרויבער אַז עֶר איז אײַנמאָהל געוועֶזען אין מעֶזיבעז. אין דעֶר רבי ר׳ ברוך דעֶם הײליגעֶן בעש״ט אַ אײניקעל איז נישט געקומעֶן צוא זײַן דרשה האָט עֶר זיך אויף איהם שטארק געבײזעֶרט. אין ער האָט איהם דרויף פאָהר געהאַלטען, זעהט אויס ער האָט געוואָלט פעֶרווירקליכען וואָס שנעלעֶר זײַן הײליגען רבי׳ן דעם בעש״ט ווערטעֶר וואָס עֶר האָט געֶשריבען צוא זײַן שוואָגעֶר דעֶר גרויסעֶר גאון אין מקובל ר׳ גרשון קיטובער אז משיח האָט איהם געזאָגט דאָס דאַמאָלסט ווען עס וועט אויף דעֶר וועלט פעֶר שפרײט ווערעֶן זײַן דרך החסידות וועֶט עֶר קומעֶן אין דרויבער האָט ער שטאַרק געאַרבײַט אין פערשפרײַטעֶן דעֶם דרך החסידות וואָס זײַן רבי דעֶר הײליגער בעש״ט האָט מחדש געֶוועֶזען, אויך פלעגט עֶר אין פיהל שטעֶט זאָגען דברי הלכהה אין אויפמערקזאַם מאַכען דעֶם עולם אויף דיא זאַכעֶן וועֶלכעֶ זײַא זענען בעֶגאַנגען מעֶהלעֶרס אומבאמערקטעֶרהײט אין נישט בלויז דעם פראָסטעֶן עולם יאָהר אויף דעם גרסעֶטען למד, פליגט עֶר פיהל מאָהל אויפמעֶרקזאַם מאַכען אויף אַזעֶלכעֶ זאַכען וועלכע זײַנען איהם קײן מאָהל נישט אײַנגעפאַלען אין דורך זײַנע הײליגע דברי

תוכחה האָט ער זיך אומגעקוקט וויא ער איז אין דער וועלט אין ער האָט דרויף חוזר בתשובה געוועזען, אַזוי זאָלען מיר זוכה זיין צוא טוהן תשובה שלימה מיט דעם גאַנצען הארץ. אין מיר זאָלען זוכה זיין צוא אינזער ביאת הגואל במהרה בימינו אָמן:

נָאךְ אַ ווּנְדֶערלִיכֶע עֶרְצֶעהְלוּנְג פוּן דֶעם גְרוֹיסֶען מוֹכִיחַ דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי ר׳ נָחוּם טְשֶערְנָאבֶּעלֶער זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה.

עֶס איז בעֶוויסט דאָס דעֶר הייליגעֶר רבי ר׳ נחום טשעֶרנאָבעלער זכרונו לברכה פלעגט פיהל יאָהרען אַרום פאָהרען אין פערשידענעֶ שטעט זאָגעֶן תוכחה אין מוסרען דעם עולם אין עֶר איז זייעֶר בעליבט געוועֶזעֶן ביי אלע מעֶנטשען ווייל יעדעֶר האָט פין זיין תוכחה בעֶקומעֶן א הירהור תשובה אַזוי וויא אונזערעֶ הייליגע חכמים זאָגעֶן דברים היוצאים מן הלב דאָס הייסט ווערטעֶר וועלכעֶ גייען אַרויס פון אַנעהרעֶנסט הארץ. נכנסים ללב. דאָס הייסט זייא ווירקען אויף דעם צוהערער אין דרובער אין וועלכער שטאָט ער פלעגט צו קימעֶן פלעגט זיך צו פערזאַמלען. א גרויסעֶר עולם כמעט דיא גאַנצע שטאָטלייט מעֶנער אין פרויען פלעגען צו קימען הערען זיינעֶ דרשות אין תוכחות. איינמאָהל איז ער געעֶקומעֶן אין א שטעטעֶל אריין אין ער האָט געֶהייסען דעֶם שוהל שמש אויסרופעֶן דאָס ער וועט זאָגעֶן שבת נאָך דעֶם שלאָף דברי תוכחה אין ער בעט דאָס דער גאַנצעֶר עולם זאָל קומען עֶס זאָל איינער נישט פעהלען דעֶר שמש האָט אַזוי אויס געֶרופען זעלבסט פעֶרשטענדלעֶך דאָס דיא גאַנצע שטאָדט איז זיך צו זאַמען געקומעֶן אין שוהל אריין אין עס איז כמעט נישט געוועזען קיין אָרט שוין וויא זיך אריין צו פּאַקען ווייל יעדערער האָט געֶוואָלט צוליעב טוהן דעֶם הייליגען מוכיח וואָס עֶר איז אַזוי ביי אַלעֶמן בעליבט געוועֶזען. איז דעֶר הייליגער מוכיח אַרויף בעגאַנגען אויפן בעֶלעֶמר אָבער וויא פערווינדערט איז דער עולם געוואָרעֶן זעהענדיג דאָס דעֶר מוכיח קיקט זיך אום אין אַלע זייטעֶן פון שוהל גלייך וויא ער וואָלט עֶמיצען געזוכט זיי האָבען דאָס גאָהר נישט פערשטאַנען הוטמען קען ער דאָס זיכען אין ווייל זיי האָבען געקענט

זיעם

דעם הייליגען מוכיח פאר אַ גרויסען צדיק האָבען זייא פערשטאַנען אַז מסתמא איז דאָס אומזאָנסט דען דער מוכיח פלעגט דאָך צו קימען אַלע יאָהר אין עס איז עם גאָהר קיין אונטערשייד געוועזין צו עס וועט קימען אַ גרויסער עולם צו אַ קלייבער נאָהר אַזוי וויא עס איז זיך צוזאַמען געקומען אַביסעל מענטשען פלעגט ער שוין אָהנהייבען צו זאָגען אין היינט האָט ער געהייסען צונויף רופען דיא גאַנצע שטאָטלייט אין עס איז עס איז שוין נישטא קיין אָרט וויא אַמענטש זאָל אַריין אין לסוף זאָגט ער גאָהר נישט קיקט זיך אַרום גלייך וויא ער וואָלט עמיצען געזוכט. דרובער זענען אַלע מענטשען געוואָרען זייער אויפריכטיג אַכטונג צו געבען אויף יעדען מענטש וואָס ער וועט יעצט צו קומען אין שוהל אַריין אין טייל פלעגען דעם מענטש בעגעגענען מיט אַפאָהרווירף בליק וואָס צוליעב איהם דאַרפען זיי אַלע שטיין אין ענגשאַפט אין וואַרטען: אָבער נאָך גרעסער איז זייער פערווינדערונג געוואָהרען זעהענדיג. אַז דאָס ביסעל צו געקומענע מענטשען האָט אויך נישט געווירקט אויף דעם מוכיח דאָס ער זאָל אָהנהייבען צו זאָגען זייא זענען שוין אַזוי איינגעדילדיג געוועזען דאָס טייל מענטשען האָבען שוין געוואָלט פערלאָזען דיא שוהל נאָהר ווייל עס איז שוין געוועזען נאָהנט די צייט פון מנחה דאַוויגען האָבען זייא שוין בעשלאָסען צו וואַרטען אויף מנחה אָבער פון דער דרשה האָבען זייא זיך שוין גענהאַט מייאש געוועזען אָבער פלוצלונג אומגערעכט האָט זיך דערהערט דעם הייליגען מוכיח'ס שטימע זאָגענדיג דיא משנה אין פרקי אבות רבי לוויטס איש יבנה אומר. דאָס הייסט רבי לוויטס דער האַר פון דער שטאָט יבנה אַז ער פלעגט צו מוסערען דעם עולם פלעגט ער אַזוי צו זאָגען. מאוד מאוד הוי שפל רוח בפני כל אדם. דאָס הייסט דיא זאָלסט זייער אין זייער דיך האַלטען נידריג פאַר יעדען מענטש. שתקות אנוש רימה: דאָס הייסט ווייל דער האָפענונג פון דעם מענטש קען קיין איין מאָהל נישט בעפרידיגט ווערען אויסער דעם איינעם ווינטש וועלכען ער האָט צו בעזאָרגען דיא ווערים. אין אַזוי האָט דער הייליגער מוכיח איבער געחזערט דיא משנה פיהל מאָהל אין ער האָט נישט געזאָגט קיין שום חידוש אויף דער משנה נאָהר יעדען מאָהל ווען ער איז צו געקומען צו דיא ווערטער מאד מאד זייער זייער אין זייער האָט ער הויך געשריגען דיא צווייא ווערטער מאד. מאד. אין זייא איבער געזאָגט איינינע מאָהל אָהן שום בעמערקונג דער ווייל איז געוואָהרען שפעט מען האָט שוין גערארפען דאַוויגען

מנחה איז דער היילִיגער מוכיח אַראָב געגאַנגען פון בעלעמער. דער עולם איז זייער אויפגערעגט געוואָהרען וואָס דער מוכיח האָט לויט זייער פערשטאַנד זיך נישט וויא געהעריג אויפגעפיהרט דאָס מאָהל ער האָט איינויף גערופען דיא גאַנצע שטאָט לייט מסתמא האָט ער דאָך עפיס ווייטיגעס געהאַט צו זאָגען אין דאָה האָט ער פאַר זייא געזאָגט אַפשוטע משנה פון פרקי אבות וואָס יעדען יוד איז זיא בעקאַנט האָט ער אַנדערשט פערגעסען דעם דרוש און דערובער האָט ער פיהל מאָהל איבער געחזרט דיא משנה וואָס איז זשע דען געוועזען זיין אַרום קיקען זיך בלייך וויא ער וואָלט עמיצען געזיכט אויף וועמען האָט ער דען געוואַרט ער זאָל איהם דערמאַנען דעם דרוש וועלכען ער האָט אַליין פערגעסען אזוי האָבען פיהל מענטשען צווישען זיך געשמיסט מיט גרויס פערדראָס:

אָבער דיא סיבה פון זייער פערדראָס איז געוועזען זייער גרויסער אונגעדולט דורך וועלכען זייא האָבען דער וייל פערגעסען צוא בעטראַכטען דיא אַלע צוא געקומענע מענטשען וויל ווען זייא וואָלטען גיט געוועזען אַכטונג געבען דרויף וואָלטען זייא געוועזען בעמערקט אנייעם גאַסט אין שוהל אין תיכף וויא ער איז אַריין געקומען אין שוהל אַריין האָט דער מוכיח אָהנגעהויבען צוא זאָגען דיא משנה אין דיא בלויזע משנה האָט אויף דעם מענטש געמאַכט דעם געהעריגען איינדריק:

דיא געשיכטע דערפון איז אַזוי געוועזען אין דער שטאָדט איז געוועזען איין יונגערמאַן זייער א גרויסער מאַן אין אַלע איינזיכטען אַגרויסער גביר אין אגרויסער יחסן אין אַגרויסער למדן אין ער האָט זיך אויף געפיהרט בדרך הישר וויא אויף זיין פאָטער אין זיין שווער זענען געוועזען גרויסע גבירים אין גרויסע לומדים אין מיוחסים אין ערליבע לייט דאָס גאַנצע געגענט האָט זיך מיט זייא געלויבט וויל זייא זענען געוועזען גיט צוא השי״ת אין צוא לייט. נאָהר דער יונגערמאַן האָט געהאַט א שטיקעל חסרון דאָס ער איז געוועזען אויף זיך א מבין און דרובער איז ער אריינגעפאַלען אין גרויס גיאות ר״ל וואָס דאָס איז איינס פון דיא שרעקליכסטע עבירות אין ער האָט זיך איינגערעדט דאָס עס איז נישט פערהאַנדען אין דער גאַנצער וועלט זיינס גלייכען אזוי א גביר אין א יחסן אין אַלמדן אין זאָל זיך אויפפיהרען בדרך הישר ווי ער, און דרובער אז עס פלעגט צוא קימען א דרשן אָדער א מוכיח אין

שטאָדט אַריין האָט ער געמעגט זיין דער גרעסטער למדן אין דער גרעסטער צדיק וועלכער איז בעוויסט אין דער גאַנצער וועלט איז ער נישט געגאַנגען הערען זיין דרשה ווייל ער האָט זיך געטראַכט וואָס קען מיר דען דער דרשן אויפטהון איך בין דאָך ב"ה בקי אין גאַנץ ש"ס און אין אַלע ספרים הקדושים וואָס זשע קען מיר דער דרשן מיין זאָגען . אָבער דיא וועלט זאָגט דאָך פון נישט גיין האָט מען קיין חרטה נישט דרובער האָט ער קיינמאָהל אויף דער גרויסער עבירה פון גיאות ר"ל קיין חרטה נישט געהאַט :

און דאָה איז עפיס געשעהן אנייעס אַגרויס ווינדער נעמליך . דעם שבת איז איהם געקומען אויף דעם געדאַנק ער זאָל גיין אין שוהל אַריין הערען דיא דברי תוכחה פון דעם הייליגען מוכיח רבי נחום טשערנאָבעלער ער האָט זיך זייער שטאַרק פערוואונדערט פון וואַנען קומט צוא איהם אַזוי אַ געדאַנק ער זאָל גיין הערען דברי תוכחה נאָהר וואָס פיהרט ער זיך דען ח"ו נישט בדרך הישר האָט דען איין מענטש פון דיא פיהל מענטשען וועלכע האַנדלען מיט איהם אָדער זעגען ביי איהם אָהנגעשטעלט אין דיא פערשידענע געשעפטען עפיס צוא איהם אַפּראַטענציע . אין בפרט בין אדם למקום . איז ער דאָך אַוודאי אַ צדיק גמור וויא געפינט זיך אַזוי אַ גביר ער זאָל זיצען יומם ולילה אין לערנען אין דער גאַנצער וועלט אין דרובער האָט ער זיך דעם געדאַנק אַרויס געשלאָגען פון קאָפּ אַרויס . ער האָט פון זיך גאָהר נישט געקענט פערטרייבען דעם חשק צו גיין אין שיהל אַריין הערען דברי תוכחה אין ער האָט נישט געוויסט וואָס דיא סיבה דער פון קען זיין ווייל ווען עס זאָל האָטש קומען אנייער דרשן אַ גרויסער גאון וואָלט ער נאָך געקענט פערשטיין וואָס עס גליסט זיך איהם זהיינט צו גיין הערען דיא דרשה מעהר ווי אַלע מאָהל אָבער דער הייליגער מוכיח רב נחום טשערנאָבעלער איז דאָך נישט קיין בייער דרשן אין ער זאָגט נאָהר דברי תוכחה וואָס אַגעוועהנליכער מענטש דאַרף דרונגען בזהר זיין אין ער קומט אַלע יאָהר צוא זייא אין שטאָדט אַריין אין קיינמאָהל צוט עס איהם נישט ער זאָל גיין הערען זיינע דברי תוכחה ווייל ער ווייסט דאָס דאָך אַליין אין ער האָט שוין געלערענט דיא אַלע ספרי מוסר וואָס דער מוכיח זאָגט פון זייא זיינע דברי תוכחה . אַלזא האָט ער זיך איבער גערעכענט דאָס ער דאַרף זיך אַנידער זעצען אין מאַכען אַ חשבון הנפש ווייל טאָמער איז ער טאַקע בעגאַנגען אַ פאַברעך אומבאַמערקטעהייט אין דרובער האָט מען איהם

טון

פון הימעל אריינגעשיקט אַ מיינונג היינט צוא גיין הערן דעם הייליגען מוכיח'ס דברי תוכחה כדי ער זאָל דערמאַנען זיך אין דער זאַך. ער האָט זיך אַנידער געזעצט אין איבער געטראַכט זיינע אַלע מעשים בין אדם לחבירו צי ער האָט נישט עמיצען ח"ו קיין עולה געטהון אָבער ער האָט נישט געפינען. דער נאָך האָט ער זיך אָהנגעהויבען צו בערעכענען בין אדם למקום צו ער האָט נישט עפיס פוגם געוועזען אָבער אויך דאָה האָט ער קיין שום חטא נישט געפונען אין זיך וועלכען ער זאָל דאַרפען דרויף תשובה טהון אין מקבל תוכחה זיין פון דעם הייליגען מוכיח ווייל דיא עבירה פון גאות איז ער דאָך געוועזען איינגעוואָהנט האָט ער דאָס גאָהר נישט בעמערקט אזוי ווי אונזערע הייליגע חכמים זאָגען אין מסכת קידושין כיון שעבר אדם עבירה. דאָס הייסט אַז אַ מענטש טהוט ח"ו איין עבירה. ושנה בה. אין ער חזר'ט זיא איבער ער טהוט זיא נאָך אַמאָהל. נעשית לו כהיתר דאַמאָלס פערבלענדט איהם שוין דער יצה"ר דיא אויגען דאָס ער זעהט ביא איהם אויס וויא ער טהוט שוין גאָהר קיין עבירה נישט השם ישמרינו:

אין בפרט נאָך יעצט אַז ער האָט זיך אַנידער געזעצט מאַכען אַ חשבון הנפש אין ער האָט טאַקע באמת קיין שום עבירה נישט געהאַט גאָהר וואָס ער איז געוועזען אַ בעל גאוה האָט דער יצה"ר אַוודאי געאַרבייט מיט אַלע כוחות דאָס ער זאָל גאָהר אין גאַנצען פערגעסען אַז עס איז דאָה אַ מדה רעה גיאות אויף דער וועלט פאַרקערט גאָהר ער האָט עס בעמאַכט אַנאַנדערען חשבון דאָס עס איז אין דער גאַנצער וועלט נישט פערהאַנדען זיין גלייכען איז איינער אַ גרויסער גביר קען ער נישט לערנען קען אפילו איינער אַ גביר לערנען לערינט ער נישט אַפילו אייגער קען לערנען אין לערענט בעגייט ער זיך נישט גיט מיט מענטשען איז איינער צו מענטשען אויך גיט איז ער נישט קיין שיינער בעל תפילה איז איינער אויך אַ שיינער בעל תפילה זענען זיינע עלטערען נישט קיין מיוחסים. אָדער זיין פרוי איז נישט קיין מיוחסת אָדער ער האָט ר"ל נישט קיין קינדער אָדער אַנדערע מעלות פעהלען איהם אין דאָה ביי איהם זענען דאָך באמת דאָה אַלע גיטע מעלות וועלכע געפינען זיך גאָהר אויף דער וועלט אין אַמענטש אין וויא אַזוי וועט ער זיך גיין מבזה זיין צו גיין גלייך מיט אַלע גיוועהנליכע מענטשען הערען דברי תוכחה. דרובער איז ביי איהם געבליבען דאָס ער זאָל נישט קיקען אויף דעם חשק וואָס ער האָט יעצט בעקומען צו גיין הערען דברי תוכחה

ווייל

ווייל אזוי א גרויסער תלמיד חכם און בעל מעלה טאָהר זיך נישט דערנידעריגען דאָס קען נאָך הייסען א ביזיון פאר דעם כבוד התורה אזוי האָט אהם דער יצה"ר איינגערעט:

עס האָט זיך אָבער און איהם צופלאַקערט א העפטיגער קאמפף צווישען דעם רצון צוא גיין הערען דעם הייליגען מוכיח'ס דברי תוכחה און צווישען זיין זעלע דאָס עס איז פאר איהם א פחיתות הכבוד צוא גיין גלייך מיט אַלע מענטשען און שוהל אריין צוא א מוכיח, און יעדען צד איז געשטיצט געוואָהרען פון א צווייטע זייט דער יצר טוב האָט אינטער געשטיצט זיין פערלאנג צוא גיין הערען פון דעם הייליגען מוכיח דברי תוכחה און דער יצה"ר האָט אינטער געשטיצט זיין זעלבסט ווירדע דאָס ער טאָהר זיך נישט אזוי ערנידריגען. און וויא ער האָט איינגעזעהן דאָס ער קען זיך נישט בערוהיגען האָט ער זיך בעלאָזט ארויס גיין אַביסעל און גאס אריין ער זאָל זיך אַב סַל ארויס טרייבען דיא ווינדערליכע געדאנקען פון קאָפּ ארויס אָבער דאָה איז ווידער געשעהן א ווינדער דאָס גייענדיג אזוי טיעף פערטראַכט האָט ער גאָהר נישט בעמערקט דאָס ער גייט גלייך צוא דער שוהל און אז ער האָט זיך אומגעקוקט דאָס ער שטייט לעבען דער שוהל האָט זיך אויף א נאמע אָהנגעהויבען דער ריכטיגער קאמפף צווישען דיא נייגונגען איין מינוט האָט ער זיך בעשלאָסען שנעל צוריק צוא גיין מאָמער דער זעהט איהם וועלכער מענטש וועט ער זאָגען דאָס ער איז געקומען הערען דברי תוכחה און אין א מינוט שפּעטער האָט איהם אָהנגענומען אגרויסער חשק אריין צוא גיין אין שוהל אריין:

ענדליך האָט איהם גובר געוועזען דאָס לעצטע און ער איז אריין געגאנגען אין שוהל אריין אָבער דאָה איז פאָהרגעקימען דאָס ווינדערליכע רעטעניש וואָס אויסער דעם גביר און דער הייליגער מוכיח דער רבי ר' נחומעל טשערנאָבעלער האָט קיינער נישט געוויסט. געמליך דער מוכיח האָט אָהנגעהויבען צוא זאָגען דיא משנה ר' לוויטס איש יבנה אומר מאד מאד הווי שפל רוח בפני כל אדם און ער האָט זיא פיהל מאָהל איבער געחזר'ט אזוי וויא מיר האָבען שוין אויבען געשריבען אָהן אשום פירוש וואָס דאָס האָט ארויס גערופען גרויס פער ווינדערונג צווישען דעם גרויסען עולם. אָבער דער גביר האָט שוין געוויסט דעם חידוש וואָס דער הייליגער מוכיח האָט אויף געטהון פשוט ער האָט איהם דער מאנט אז עס איז פער

פער האנדען א מדה רעהי גיאות וואס דיא הייליגע חכמים זכרונם לברכה אין אלע ספרים הקדושים זענען פיהל מיט דעם וויא וויט דער מענטש דארף זיך צו היטען ער זאל חלילה נישט אריינפאלען אין קיין גיאות אין פון דעם אלעם האט ער גאהר פארגעסען בשעת דעם חשבון זיינעם:

אבער יעצט האט ער זיך אנגעהויבען צו בערעכענען וויא ער האלט מיט דער מדה האט ער אנגעהויבען צו ציטערען וייל ער איז טאקע באמת געוועזען א גרויסער ירא שמים אין א גרויסער למדן האט ער דאך געוויסט וויא הארב דיא עבירה פון גיאות איז נאהר דער יצה"ר האט איהם ביז יעצט פערבלענדט דיא אויגען אין ער האט גאהר נישט בעמערקט דאס ער איז אזוי צו געלאזען צו דעם הייליגען מוכיח דעם רבין ר' נחום טשערנאבעלער אין ער האט איהם גיבעטען ער זאל איהם ארויס געבען א תשובה וואס ער איז ביז היינט גיוועזען א גרויסער בעל גאוה אין ער האט דערציילט דעם רבין ר' נחום'ען וויא ער האט זיך געפיהרט ביז היינט אין פערוואס ער איז היינט יאה געקומען צו דער דרשה אין וויא עס איז איהם היינט אנגעקומען א גרויסער חשק צו גיין הערען דברי תורה דאס ער האט בשום אופן נישט געקענט בעהערשען ביז ער איז ארויס געגאנגען אין גאס אריין אין דאה איז ער צופעליג דורך זיין ארום דרייען זיך שטארק פארטראכט צו געקומען צו דער שוהל אין דער חשק צו הערען דעם הייליגען מוכיח'ס דברי תוכחה האט גובר גיוועזען אין ער איז אריין געגאנגען און שוהל אריין, אין דאמאלסט האט פונקט דער רבי ר' נחומעל אהנגעהויבען דיא משנה ר' לוויטס איש יבנה אומר מאוד מאוד הוי שפל אין ער האט זיך דערמאנט דאס באמת דארף דאך דער מענטש זיך האלטען נידריג פאר וואס דען האלט ער זיך גרויס. און אזוי זענען דיא ווערטער אריין געגאנגען אין זיין הארץ אריין אז ווען דער הייליגער מוכיח האט איבער געחזרט דיא משנה דאס מאהל האט ער אין זיך געפיהלט וויא מען וואלט איהם אדורך געבויערט מיט דיא ווערטער אין זיין שטאלץ איז אבגעפאלען אין אזוי אלע מאהל זענען דיא ווערטער טיעפער אריין געגאנגען אין זיין הארץ אריין ביז עהר איז געוואהרען א גאמתדיגער עניו. דאמאלסט האט הערשט דער עולם פערשטאנען דער גרויסען כח פון דעם הייליגען מוכיח דאס אפילו אויף אזוי א גרויסען מענטש האבען זייא געהאט אזוי א גרויס ווירקונג. אין איין פשוטע משנה וואס איז ארויס געגאנגען פון זיין הייליג מויל האט

דעם

פענטש מחזיר למוטב געוועזען אין דרובבער האָט ער געוואָרט אויף דעם גביר מיט דער דרשה. אין דער גביר פלעגט אויף דער עלטער צו דערציילען דאס פון דאמאָלסט אָהן קליגגען דעם מוכיח'ס ווערטער מאוד מאוד הוי שפל רוח בפני כל אדם אין זיינע אוירען, דער זכות פון דעם הייליגען מוכית דער רבי ר' נחום טשערנאָבעלער זכרונו לברכה אין אלע צדיקים זאָל אונז ביי שטיין מיר זאָלען געהאָלפען ווערען מיט אלעם גיטען אין מיר זאָלען זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אָמן:

אין נישט בלויז צו מוסערען אין אויפצוקלערען א יחיד איז ער אויסען געוועזען מיט זיין אַרומפאָהרען נאָהר אויך צו פערשטאַרקען דאָס יודישקייט אין דיא שטעדטליך וועלכע זייא זענען זייער געוועזען פערגרעבט אין האָבען וויניג געוויסט פון יודישקייט אין האָבען זיך נישט אויפגענומען קיין רב ווייל דאָס איז געוועזען פערבינדען מיט גרויסע הוצאות נאָהר וועלכער שטאָט תקיף האָט זיך גענומען אַנאיידעם וואָס ער האָט געקענט לערנען אין וויא פיהל לערנען דאָס איז שוין קיין אונטערשייד נישט געוועזען. האָט זיין גאַנץ לערנען געמעגט בעשטיין פון וויסען וויא אַזוי צו קיקען אין לוח אין וויסען ווען דער מולד וועט זיין אין זעהן וועלכען טאָג דיא תקופה געפאַלט איז ער שוין א גאנצער למדן גיוועזען אין וויא אַזוי אַזעלכער האָט שאלות געפסק'נט קען מען זיך שוין זעלבסט פאָהרשטעלען, עס איז איינמאָהל פאָהר געקומען אַזוי אַגאַינצידענט איינער פון דיא קליין שטעטעלדיגע למדים אָדער וויא מען האָט זיי דאַמאָלסט גערופען דעם דאָזערס איידעם איז געקומען אין דער קרייז שטאָט אריין פרעגען דעם גרויסען קרייז רב א שאלה. אריין קימענדיג האָט איהם דער קרייז רב געגעבען א ברייטען שלום עליכם אין איהם געזאָגט מיט א שמייכעל עס וואָלט רעכט געווען צו מאַכען איבער אייך א ברכה מחי' המתים ווייל דאכט זיך איך האָב אייך שוין נישט געזעהן א יאָהר צייט אָבער ווענינגסטענס א שהחיינו מאַכען. ווייל איך האָב דאָך אייך שוין א לאַנגע צייט נישט געזעהן. דער קליין שטעטעלדיגער למדן ענטפערט מיט א פערוסענער שטאָלצקייט. איהר ווייסט דאָך רבי דאס איך בין נישט קיין עם הארץ דרובבער דיא קליינע שאלות וועלכע קומען ביי אונז פאָהר פאסקען איך אליין נאָהר ווען עס קימט פאָהר א גרויסע שאלה דאמאָלס ווייל איך דאָך נישט שטעלען אויף מיר דרובער בין איך געקומען צו אייך פרעגען:

דער קרייז רב פרעגט איהם אין וועלכער ישיבה האט איהר געלערינט אין פון וועמען האט איהר גענומען א היתר הוראה. דער יונגערמאן ענטפערט איהם וואס מיינט דער רב אז מען לערינט נישט אין קיין ישיבה קען מען שוין נישט לערנען ביי א אונז אין בית מדרש קען מען אויך זיך גענוג אויסלערנען. און ווייטער וועגען דעם וואס איהר פרעגט פון וועמען איך האב בעקומען א היתר הוראה האט איהר דאך שוין פריהער· געהערט אז קיין גרויסע שאלות פאסקען איך נישט אליין אין אויף קליינע שאלות איז דאך דער היתר הוראה איבריג ווייל יעדען יוד וועלכער איז נאהר נישט קיין עם הארץ קען דאך דאס אהן א רב פאסקענען אויף וואס דארף מען דערצו האבען א היתר הוראה. דער קרייז רב האט געזעהן דאס ער האט דא צו טוהן מיט א בעל גיאהדיגען עם הארץ האט ער זיך בערעכענט אויב אזעלכער איז אין דעם שטעטעל א פוסק מי יודע וואס פאר א חורבן ער מאכט דארט אהן מיט זיינע פסקים אין דרובער האט ער בעשלאסען איהם צו נעמען אויף א פערהער. אין ער האט זיך געווענדעט צו דעם יונגען מאן מיט דער ביטע פילייכט געדענקט ער נאך עפיס וועלכע שאלה וואס ער האט דורך דער צייט וועלכעס ער איז נישט געוועזען ביי א דעם רב געפסקענט. דער יונגערמאן האט נישט לאנג געקלערט אין אהנגעהויבען צו דערציילען זיינע וואונדערליכע פסקים. אזוי וויא דער רב געדענקט דאך אוודאי דאס דעם פסח דורך דעם שרעקליכען יקרות האט מען מתיר געוועזען קטניות דאס הייסט, רייז, ביבעלעך, ארביס, צו עסען אום פסח, איז איינער געקומען צו מיר פרעגען אזוי וויא דאס איז דאך נאהר ערלויבט דאס יאהר אבער אנאנדער יאהר נישט זעהט דאך אויס אז באמת איז קטניות יאה חמץ אלזא וויא מעג מען קאכען אין דיא פסחדיגע כלים זייא וועלען דאך דאס צווייטע יאהר שוין זיין חמצדיג, אין וואס האט איהר געפסקינט פרעגט איהם דער רב, איך האב איהם געזאגט דאס ער האט רעכט מען טאהר אוודאי קיין קטניות נישט קאכען אין קיין פסחדיגע כלים נאהר אין חמצדיגע. דער רב האט פון דער תשובה א צאפעל געטהון פאר גרויס צער. אבער דער יונגער מאן האט דאס גאהר נישט בעמערקט ווייל ער איז געוועזען פערנימען מיט אויסזוכען זיין ארכיוו פסקים וועלכע זענען מער אינטערעסאנטער פאהר צו שטעלען דעם קרייז רב, אין ער האט באלד אהנגעהויבען צו דערציילען א צווייטען פסק וועלכען ער האט הערשט נישט לאנג געפסקענט אזוי וויא ביי א זייא איז שטעטעל איז זייער

אַ מאַנגעל אין דירות אין דער צוא וואָהנען אסאך גוים אין שטאָדט איז זייער שווער צוא בעקומען ביא א יוד א דירה. אָבער השי״ת פערלאָזט דאָך נישט, יין פאָלק יודען קיינמאָהל, העלפט ער אונז דאָס אונזערע גוים ווייסען גאָהר נישט פון קיין אַנטיסעמיזעם אין זייא האַלטען זיך זייער פריינדליך אויף מיט אונזערע יודען. עס דערגרייכט אַזוי ווייט דאָס מיין שכן דער גוי האָט אריין גענומען צו זיך אין שטיב אריין אַ יודישען לאָקאַטאָר אין זייא קאָכען אפילו ביא איין קאָמין:

איינמאָהל מאַכט זיך אַ מעשה דאָס דיא יודענע מיט איהר גוישער בעל הביתטע האָבען אַרויף געשטעלט צו וויא טעפליך אויפען קאָמען דיא יודענע אַ מילכיגס אין דיא גויע אַ פליישיגס דער רב האָט בשעת מעשה נישט ווילענדיג אַ שמייכעל געטהון הערענדיג וויא דער למדן נעמט אָהן אַ שאלה דיא גויע האָט געהאַט פליישיג נאָהר כדי ער זאָל דאָס נישט בעמערקען האָט ער געזאָגט אַוודאי אַ יוד קען זיך נישט פערגינען קיין פליישיגס. דער יונגערמאַן האָט דער פון אָהנגעקוואָהלען וויל ער האָט זיך געטראַכט דאָס אויב דער רב פאַסט אויף יעדען וואָרט זיינס מיז ער דאָך רעדען צו דער זאַך. האָט זיך געמאַכט אַז דער גויעס קינד האָט זיך צוא ווייגט אין זיא האָט זיך זייער געיאָגט אין זיילעניש האָט זיא זיך כו׳.ה געוועזען אין דאָס שטיק דבר אחר וואָס זיא האָט געדאָרפען אריין לייגען אין איהר טעפעל אריין האָט זיא אריי געלייגט אין דער יודענעס טעפעל אריין. דיא יודענע איז צו מיר אריין געקומען מיט אַ געוויין אויף איהר מכלומרשט אומגליק וואָס האָט איהר געטראָפען אין זיא האָט געזאָגט מילא דאָס טעפעל וואָלט מיר שוין נישט אַזוי פיהל קיין שאָעט געוועזען עס איז דאָך שוין סאַי וויא אַנאַלט ערדערען טעפעל אָבער דאָס עסען איז מיר זייער אַ שאָעט אַלזא פרעגט דער רב הערענדיג דאָס ער זאָגט דאָס עס איז אַ מכלומערשט אומגליק וואָס האָט איהר דער יודענע געפסקענט דער יונגערמאַן ענטפערט שטאָלציג וואָס מיינט א הר איך ווייס נישט אַז טעות גוי מותר אלזא איך האָב געפסקענט דיא יאָך איז כשר אָבער דאָס טעפעל ווען עס וואָלט געוועזען פליישיג וואָלט נישט געשאַדט נאָהר ווייל עס איז דאָך מילכיג איז עס טריפה. דער רב איז כמעט וויא צו מישט געוואָהרען הערענדיג דיא .פשוטע פסקים, נאָהר ער האָט זיך געשטאַרקט אין געפרעגט אלזא אויב דיא שאלות זענען ביא אייך קליינע וועלכע דען זענען ביא אייך גרויסע שאלות איך וועל דעם רב באַלד טאַקע זאָגען איך בין דאָך נאָהר צוליב

דעם

דעם געקומען איך זאל דיא שאלה פרעגען אייבער א יונגער מאן איז מיך אריין געקומען דיא נאכט פרעגען אזוי וויא ביא איהם איז געשטארבען זיין פאטער ר"ל אין ער דארף זיצען שבעה און אין שבעה טאהר מען דאך נישט האנדלען אין האלטען אפען דאס געוועלב דערובער פרעגט ער אזוי. שבת גייט דאך נישט אהן קיין אבילות צו מעג ער האלטען אפען דאס געוועלב אום שבת צו נישט. דער רב האט זיך אויף איהם גיט אהנגעבייזערט אין איהם פערבאטען דאס ער זאל זיך נישט דער וועגען קיין שאלות צו פסקענען ווייל דאס יאהר וואס מען איז מתיר קטניות הייסט נישט אז מען איז ח"ו מתיר חמץ אום פסח אין ממילא טאהר מען נישט קאכען אין קיין חמצדיגע כלים. אין אז עס פאלט אריין דבר אחר אין דער יאך אריין ווערט דיא יאך טריפה אין אום שבת טאהר מען נישט האנדלען אפילו מען זיצט ר"ל שבעה. אזעלכע אין נאך פיהל עהנליכע מכשילים פלעגען זיך פיהל מאהל טרעפען. אין דער רבי ר' נחום האט געזעהן זייא צו בעזארגען מיט א רב. איינמאהל האט דער רבי ר' נחום געהערט דאס דער הייליגער מגיד דער רבי ר' בער האט געשיקט זיין תלמיד דעם רבין ר' זושא אין א שטאט אריין ער זאל זייא מעורר זיין דאס זייא זאלען אויפבויען א מקוה אין דער רבי ר' זושא איז תיכף געפאהרען אין דער שטאט אריין אין ער האט בייא זייא דיא זאך געפויעלט אזוי ווי מיר וועלען דאה דערציילען:

נאך א וואונדערליכע ערצעהלונג פון דעם הייליגען גאון אין צדיק רבי ר' זוסיא זכרונו לברכה.

דער הייליגער גאון אין צדיק דער רבי ר' זוסיא זכרונו לברכה איז געוועזען איינער פון דיא גרעסטע תלמידים פון דעם גרויסען מגיד דער הייליגער רבי ר' בער זכרונו לברכה פון מעזריטש וואס ער איז געוועזען דער ערשטער פערשפרייטער פון דער שיטת החסידות וואס דער הייליגער בעש"ט זכרונו לברכה האט מחדש געוועזען אין וויא עס איז בעוויסט האט ער אין זיינע אהנהעגגער געליטען גרויסע רדיפות פון דיא פיהל מתנגדים וועלכע האבען זיך געפינען אין דער דאמאלסדיגער צייט. זייא האבען פשוט בישט געקענט אהנקוקען קיין חסיד. זייער הויפט חברה

איז

איז געוועזען אין ליטא וויא זיי האָבען זיך געפיהרט ארום דעם הייליגען אין גרויסען גאון ר׳ אליהו זכרונו לברכה פון ווילנא וועלכער איז בעוויסט אין דער גאַנצער וועלט מיט דעם נאָמען דער ווילנער גאון אין וועלכער ער איז דאַמאָלסט געוועזען אייבער פון דיא זאַלען אויף וועלכען עס האָט זיך געשטיצט דאָס גרויסע התנגדות אויף דער שיטת החסידות דער אמת איז דער הייליגער גרויסער גאון איז גאָהר נישט שולדיג געוועזען דרובען ווייל ער איז געוועזען זייער אַ גרויסער מתמיד אין מען האָט איהם דערציילט דאָס דיא חסידים זענען מבטל טעג אין נעכט פון לערנען דרובער איז ער אויף זייא פערדראָסיג געוועזען אין ער האָט זייא נישט געוואָלט דן זיין לכף זכות וויא זיין מדה איז געוועזען דאָס ער האָט אויף יעדען יוד געזיכט אַ זכות ווייל דיא עבירה ביטול תורה איז בייא איהם האַרבער געוועזען וויא אַלע עבירות. אין דערצו האָט ער מורא געהאַט דאָס מען זאָל זיך נישט פין׳ זייא אָבלערנען אין עס וועט ווערען אַ ביטול תורה אויף דער גאַנצער וועלט ח״ו וואָס עס קען ארויס רופען זייער שלעכטע פאָלגען חלילה. אַזוי וויא עס ווערט דערציילט פון אַ גרויסען הייליגען צדיק דאָס ער האָט איינמאָהל בייא דעם טיש געשמייכעלט אין געזאָגט אַ יוד אַ למדן טהוט זיך אומעטום אַ נעצה. דיא חסידים וועלכע האָבען פון זייער רבין קיינמאָהל קיין זעלכע ווערטער נישט געהערט זענען זייער אויפפאַלענד געוואָהרען וואָס זייער רבי קען דער מיט מיינען, שבת צו נאַכט האָבען זיך צונויף געזאַמעלט די חסידים אין בית המדרש אריין אין זייא האָבען אויסגעקליבען עטליכע פון דיא חשובע יונגע לייט אין זייא אַריין געשיקט פרעגען דעם רבין וואָס ער האָט געמיינט מיט דיא ווערטער אין וואָס ער האָט דערביי אַזוי געשמייכעלט. דער רבי האָט זייא גיענטפערט דאָס ער האָט געזעהן דאָס דער הייליגער ווילנער גאון זכרונו לברכה איז אַריינגעקומען אויף יענעם עולם צווישען חסידים האָבען זייא איהם גיפרעגט פער וואָס ער האָט בייא זיין לעבען געהאַט התנגדות אויף חסידים האָט ער זייא גיענטפערט השי״ת ווייסט דעם אמת דאָס איך האָב געמיינט לשם שמים עס זאָל נישט זיין ביטול תורה אין דערובער האָב איך געזאָגט דאָס אַ יוד אַ למדן קען זיך אפילו אויף יענעם עולם אויף פערענטפערען ווייל דיא תורה איז דער בעסטער תירוץ, עס איז אויך בעוויסט דאָס איינס פון דיא הויכע זאַכען אין דער שיטת החסידות איז דאָס דער מענטש זאָל בנהר זיין אין טבילת מקוה אַזוי וויא דער הייליגער בעש״ט זכרונו לברכה

דער

דער שעפער פון חסידות האט געזאגט דאס ער האט צו זיינע אלע מדרגות זוכה געווען נאהר דורך דעם וואס ער איז זיך שטענדיג מטהר געוועזען:

איינמאהל האט דער הייליגער מגיד דער רבי ר' בער זכרונו לברכה געזאגט צו זיין תלמיד דעם רבין ר' זושא דאס ער זאל פאהרען אין איינעם פון דיא ליטווישע שטעדלעך און ער זאל דעם עולם מעורר זיין דאס זייא זאלען אויפבויען א מקוה ווייל זייער אלטע מקוה איז אבגעברענט געווארען און ווייל דאס איז געוועזען א קליין שטעדטעל און נישט קיין רייכס האבען זייא נישט געהאט דיא מעגליכקייט צוריק אויפצובויען דיא מקוה און ווייל זייא זענען געוועזען גרויסע מתנגדים האבען זייא מקיל געוועזען און טבילת אנשים און נשים פלעגען פאהרען אין א דערבייאיגג שטעדטעל און זייא האבען דיא אלטע מקוה נישט צוריק אויפגעבויט. און דרובער האט דער הייליגער רבי ר' בער בעפוילען זיין תלמיד דעם רבין ר' זושא דאס ער זאל א הין פאהרען אין דעם שטעדטעל אריין און ער זאל זייא מעורר זיין דאס זייא זאלען טוהן אלע מעגליכקייט און אפילו איבער דיא כחות און זאלען צוריק אויפבויען דיא מקוה. דער ר' זושא איז תיכף צו געפאהרען אין דעם שטעדטעל אריין. און ער האט דארט שבת געהאלטען נאך דעם דאווינען האט ער געזאגט דעם שמש דאס ער זאל אויסריפען אז שבת נאך דעם שלאף וועט דער פרעמדער רב זאגען א גרויסען דרוש וואס אלע וועלכע וועלען הערען וועט זייא שטארק הנאה טהון און ער בעט זייער אללע שטאט לייט זייא זאלען קימען צו דער דרשה. און ווייל דער רבי ר' זושא איז נאך דארט און דעם שטעדטעל קיינמאהל נישט געוועזען האבען זייא עם נישט געקענט און זייא האבען גירעכענט אז דאס איז איינער פון דיא גרויסע ליטווישע גאונים ווייל דעם רבין ר' זושא'ס אויסקיק איז געוועזען וויא א גאון און דאס איז זייא גאהר נישט איינגעפאלען אז א חסידישער דרשן זאל זיך ענטוואגען צו גייען זאגען א דרשה און א מתנגדיש שטעדטעל און דרובער איז כמעט דער גאנצער עולם געקומען נאך דעם שלאף צו דער דרשה:

אבער וויא פערווינדערט זענען זייא געווארען הערענדיג דעם רבין ר' זושא'ס ווערטער וועלכער ער האט געזאגט ארויף גייענדיג אויף דעם בעלעמער רבותי איך בין ספעציעל געקומען אייך מעורר זיין דאס איהר זאלט זעהן בייא אייך און שטאט אויפצובויען דיא אבגעברענטע

אָבגעבערענטע מקוה, אין חאָטשע איך ווייס אַז עס איז נישט קיין קליינע הוצאה אין אפשר איז נישט פאַר אייערע כוחות זאָג איך אייך דאָס איהר זענט מחויב צו טהון מער פון אייערע כוחות אין דאָך אויפבויען די מקוה, אין אפשר וועט איהר מיך פרעגען פון וואַנען קימט עפּיס צו מיר דער פרעמדער אין אומגעבעטענער גאַסט צו קימען אייך זאָגען דברי תוכחה אין אייך מחייב צו זיין צו טהון איבער די כוחות. זאָלט איהר וויסען דאָס איך בין אַ גרויסער גאון אין איך קען מיינע רייד בעשטעטיגען מיט אייך אַליין דאָס איהר זענט דאָך אַלע גרויסע לומדים אין יעדערער וועלכער האָט עפּיס אַ שווערע קשיא צו פרעגען וועל איך איהם ענטפערען אַזוי דאָס ער וועט פערגוויס אַ וועק גיין צופרידען מיט מיין תירוץ אין דרובער האָב איך רעכט אייך צו זאָגען דברי תוכחה אין איך וועל אַוועק פאָהרען פון דאַנען ביז איהר וועט שוין אָהנהייבען צו בויען די מקוה. דאָס איז מיין דרשה דער וויל אין ער איז אַראָב געגאַנגען פונדעם בעלעמער. זעלבסט פערשטענדליך דאָס עס איז געוואָרען אַ געוואַלט היתכן עס זאָל זיך אַ פרעמדער איינטער שטעלען קימען אין מאַכען צו שפּאָט אַ גאַנצע שטאדט דאָס ער לאָזט אויסרופען אַז ער וועט זאָגען אַ גרויסע דרשה אין בעט אַלע שטאָדט לייט זאָלען זיך צוזאַממען קומען אין לסוף זאָגט ער אפילו קיין וואָרט דברי תורה נישט אין ער האָט נאָך די העזה זייא צו זאָגען דברי תוכחה. דעם שטאָטס רב אין די אויגען אריין וואָס דאָס הייסט דאָך אַפחיתות הכבוד פאַר אַ רב דאס ער איז ניט אויפריכטיג אויף די תקנות וועלכע מען דאַרף מתקן זיין אין שטאָט. אין דרובער האָבען טייל מענטשען איהם געוואָלט מבזה זיין אין איהם אָהנשרייען אויף דער אונפערשעמטע חוצפה. דער רב איז אָבער געווען אַ גרויסער ערליכער יוד אין א אוהב תורה אין ווייא ער האָט געהערט דאָס דער פרעמדער דרשן רוהמט זיך אויס דאָס ער איז אַ גאון האָט ער מורא געהאט פאַר דעם כבוד התורה אין ער האָט די היציגע מענטשען בערוהיגט אין געזאָגט צו זייא וואָס איהר ווילט איהם טוהן וועט איהר שפּעטער אויך נישט פערשפּעטיגען אין וויל ער האָט געזאָגט דאָס ער איז אַ גאון אין יעדער ווער עס וועט איהם עפּיס פרעגען די שווערסטע זאַך וועט ער איהם תיכף ענטפערען אַזוי אַ תירוץ דאָס ער וועט דערפון צו פרידען זיין דרובער זאָל מען עפּיס פרוהער פרעגען דעם דרשן אין אויב ער וועט נישט וויסען איז ער דאָס. אַ פשוטער לינגנער וועט איהר מיט איהם מעגען טוהן וואָס איהר וועט וועלען. אָבער

מאמער

טאָמער איז טאַקע אמת דאָס ער איז אַ גרויסער גאון וויא ער רימט זיך , אין איהר וועט איהם מבזה זיין וועט איהר דאָך פוגם זיין אין כבוד התורה אין איהר וועט דערנאָך דרויף חרטה האָבען, דיא מענטשען האָבען דעם רב'ס קלוגע אין אויפרויכטיגע עצה געפאָלגט אין מען האָט אָנגעהויבען אריין צו קלערען וואָס פאַר א ענין מען זאָל איהם פרעגען איינער האָט געזאָגט דאָס ער האָט אַ שווערען תוספות וואָס ער האָט שוין געשמיסט דערפין מיט פיהל רבנים אין זייא האָבען מיר נישט געקענט ערקלערן דעם ריכטיגען פשט אין תוספות אַ צווייטער האָט געזאָגט דאָס ער האָט צו פרעגען אַ שווערען רמב"ם אין אַזוי האָט יעדער גיוואָלט פרעגען עפיס אַ שווער ענין אין ער האָט דעם צווייטען נישט געלאָזט פרעגען האָט דער רב צו זייא געזאָגט איך וועל מאַכען צווישען אייך אַ פשרה איך האָב יעצט א ענין צו פרעגען וועלכעס עס איז נאָך נישט אויפגעקלערט געוואָהרען ניט אין דיא פוסקים. נעמליך מען האָט מיך אָהנגעפרעגט אַ שאלה וועגען אזוי אַ פאָהר פאַל אַ יונגער מאַן איז אוועק קיין אַמעריקא און אין אַ צייט פון צוועלף חדשים נאָך זיין אַוועק פאָהרען האָט זיין פרויא געהאַט אַ קינד. אין יעצט איז דיא שאלה צו אַ קינד קען אַמאָהל זיך אויפהאַלטען אין דער מוטערס בויך צוועלף חדשים איז דאָס קינד אַ ערליך קינד אין אויב עס קען זיך נישט אויפהאַלטען קיין צוועלף חדשים קימט דאָך אויס זיא האָט מנאף געוועזען נאָך דעם מאַנס אוועק פאָהרען אין דאָס קינד איז אַ ממזר אין ער קלערט שוין אריין אַ לענגערע צייט אין דער שאלה אין ער האָט שוין נאָך געזוכט אין דיא פוסקים און אין דיא פיהל פערשידענע תשובה ספרים אין ער האָט נישט געפינען קיין זיכערען פסק אין דער שאלה אלזא וועט ער דיא שאלה פרעגען דעם פרעמדען דרשן אין אז ער וועט איהם ענטפערען אַ זיכערע תשובה איז טאַקע אמת דאָס ער איז אַ גרויסער גאון. זייא זענען אַלע צו פרידען געוועזען מיט'ן רב'ס פשרה אין דעם צווייטען טאָג דאָס הייסט זינטאָג אַז דער רבי ר' זושא איז געקומען אין בית מדרש אריין דאַווינען זענען צו איהם צו געגאַנגען דער רב מיט דיא גרעסטע לומדים אין זייא האָבען איהם דיא שאלה גיפרעגט:

זייא דער רבי ר' זושא האָט אויסגעהערט דיא שאלה האָט ער געטהון אַ שמייכעל אין ער האָט צו זייא געזאָגט דאָס איז די שווערסטע שאלה וואָס איהר האָט צו פרעגען מיט דעם ווילט איהר וויסען דעם אמת צו איך בין אַ גאון דאָס איז דאָך אַ גאָהר פשוטע זאַך אין עס שטייט

אימצעים

אימעטים אַז אַ קינד קען זיך יאָה זאָמען צוועלף חדשים אין ממילא
אין ביי דער מעשה וואָס איהר פרעגט די שאלה איז דאָס קינד כשר.
דיא מענטשען וועלכע האָבען ניט פערשטאַנען דעם רבין ר׳ זושא׳ס
תשובה. האָבען זייא געמיינט דאָס ער מאַכט פשוט פון זייא אַ שפּאַס
ווייל וויא איז דאָס פאַר אַמעגליכקייט דאָס דער רב וואָס ער איז אַ
גרויסער למדן אין ער קלערט שוין אַ צייט אין דער שאלה אין זאָגט
דאָס ער קען זיך נישט ענטשליסען אויף קיין בעשטימטען פסק אין ער
זאָגט אַז דאָס איז גאָהר אַ פשוטה זאַך אין דיא זאַך האָט זייא זייער
פערדראָסען דאָס וויא זייא האָבען יעצט גירעכענט אַז ער איז נישט
קיין גאון הייסט דאָס דאָך אַ חוצפה פון איהם דאָס ער זאָל קימען אין
אַ פרעמדע שטאָט אַריין אין לאָזען אויסרופען דאָס אַלע שטאָט לייט זאָלען
זיך צונויף קימען אין ער וועט זאָגען אַ גרויסע דרשה אין לסוף האָט
ער קיין איין וואָרט תורה נישט געזאָגט אין ער האָט נאָך געהאַט אַ
העזה זייא צו מוסערען אין זיך צו בערומען דאָס ער איז אַ גאון אין
וועלכע שווערע שאלה זייא וועלען פרעגען וועט ער תיכף ריכטיג
ענטפערען אין לסוף פערשטייט ער גאָהר נישט אַז זייא פרעגען איהם
אַזוי אַ שווערע שאלה אין ער לאַכט גאָהר פון זיי. אין וויא דער רבי
ר׳ זושא האָט געזעהן דאָס זייא זענען שוין גיט בייז האָט ער זיך צו
זייא אָהן גערופען וואָס דאַרפט איהר זיך מרגז זיין אַז איהר ווייסט נישט
אַזוי אַ פשוטע זאַך בין איך אייך דען שילדיג זענען זייא נאָך מער בייז
געוואָהרען אין איינער איז צו איהם צו געלאָפען אין ער האָט צו איהם
געזאָגט וואָס מיינט איהר. אַז איהר רעדט מיט עמי הארצים אַז איהר
זאָלט זייא קענען איינרעדען דאָס דיא שאלה איז אַזוי אַ פשוטע מיר
זענען אויך גרויסע לומדים אין בפרט, נאָך אונזער רב אין מיר ווייסען
נישט איז דאָס נישט קיין פשוטה זאַך וויא איהר זאָגט נאָהר איהר מיזט
גאָהר נישט פערשטיין וואָס אונז איז שווער דרובער זאָגט איהר אַז דיא
זאַך איז ביי אייך אַזוי פשוט אָבער אויב איהר וואָלט אמתדיג געוועזען
אַ גאון צו חאָטש לפחות אַ תלמיד חכם וואָלט איהר דאָך געוויסט אַז בייא
אַ שאלה דאַרף מען זיך גיט איבער טראַכטען איידער מען גייט פסקענען
נישט איהר שמייכעלט אייך צו אין תוך כדי דיבור האָט איהר שוין
אַ פאַרטיגען פסק דאָס איז קיין שאלה נישט אין דאָס קינד איז כשר:
האָט דער רבי ר׳ זושא געזאָגט איהר וואָלט גערעכט געוועזען בייא אַ
שאלה וועלכע מען דאַרף זיכען אין דיא פוסקים אין מברר זיין

אַ פסק הלכה דאַרף מען טאַקע זייער אויפמערקזאַם אייבער קלערן איידער מען גייט פסקענען אָבער אייער שאלה איז דאָך פשוט און אין וועלכען ספר איהר וועט אריין קוקען וועט איהר באַלד זעהן אַזוי וויא איך האָב אייך געזאָגט אַז דאָס קינד איז כשר. דער מענטש איז נאָך ביז געוואָרען אין זאָגט צו דעם רבין ר׳ זושא וואָס מאַכט איהר עפּיס אַ לצנות פון אונז איהר זאָגט דאָס אין יעדען ספר וואָס מען וועט נאָהר אריין קוקען וועט מען זעהן אַז עס איז אַזוי. אַלזא עס ליגט אויף דעם טיש אַ סידור קרבן מנחה צוגעפינט זיך אין דעם סידור אויף אַז דאָס קינד איז כשר האָט דער רבי ר׳ זושא געזאָגט געוויס געפינט זיך אין דעם סידור אויף אַז דאָס קינד איז כשר עפינט אויף דעם סידור וועט איהר אַליין זעהן. דער למדן האָט מיט גרויס אויפרעגינג אויף געעפינט דעם סידור האָט ער פונקט געטראָפען צו דער הגדה אין דעם קאַפּיטעל ויהי בחצי הלילה. האָט דער רבי ר׳ זושא געזאָגט צו דעם למדן זעהט אַז דאָה שטייט אויך מפורש דאָס עס איז מעגליך אַז אַ קינד זאָל זיך זאָהמען צוועלף חדשים און דרובער איז דאָס קינד כשר. עס שטייט דנת מלך גרר בחצי הלילה. דאָס הייסט אַז ווען אַבימלך דער קייזער פון גרר האָט גענומען אונזער מוטער שרה האָט השי״ת איהם געמשפט מיט יסורים דאס ער מיט זיין גאַנצען הויף האָבען נישט קיין אורין געקענט לאָזען כדי עס זאָל נישט פאַלען קיין חשד אויף אינזער מוטער שרה אַז זיא איז מעוברת פון אַבימלכ׳ן אין דאָס איז געוועזען אום פסח היינט אַז איך זאָל זאָגען אַז עס איז נישט מעגליך דאס אַ קינד זאָל זיך זאָהמען צוועלף חדשים אין דער מוטערס בויך וואָס זשע האָט השי״ת געדאָרפען שיקען אַזעלכע יסורים אויף אַבימלכ׳ן יצחק איז דאָך געבאָהרען געוואָרען דעם צווייטען יאָהר פסח איז דאָך שוין געוועזען צוועלף חדשים וואָלט דאָך סאַי וויא נישט געוועזען קיין חשד אויף אונזער מוטער שרה. אלא מיז דאָך זיין אַז דאָס קינד קען יאָה זיין צוועלף חדשים אין דער מוטערס בויך אין דרובער וואָלט דאָך געקענט אַ מאָהל פאַלען אַ חשד אויף אונזער מוטער שרה אין דערובער האָט השי״ת געשיקט אויף אַבימלכ׳ן אַזעלכע יסורים זעהט איהר בפירוש אַז אפילו דאָה אין סידור קרבן מנחה וואָס אַלע פרויען דאַווינען אין איהם שטייט בפירוש אייער שאלה אזוי וויא איך האָב אייך געפסקענט אַז דאָס קינד איז כשר. דער רב אין דיא שטאָט׳ס לומדים זענען זייער פערווינדערט געוואָרען איבער זיין גרויס גאונישקייט דאָס אַזעלכע גרויסע שאלות וואָס זייער רב אין אַלע האָבען זיך געמאַטערט

האָט

האָט ער זייא מיט אזוי אויסגעדריקט אין אָהן שום קלאָהר ערקלערט אין זייא האָבען איהם גערעכענט פאר אבעל רוח הקדש אין האָבען שטארק איהם איבער געבעטען. אויף דעם וואָס זיי האָבען איהם ביז יעצט חושד געווען פאר א עם הארץ דער רבי ר׳ זושא האָט זייא גיענטפערט דאָס ער וועט זייא נישט מוחל זיין ביז זייא וועלען אָהנהייבען בויען א מקוה ווייל ער האָט אויף זיך מקבל געוועזען דאָס ער זאָל נישט אוועק פאָהרען פון דאַנען ביז מען וועט צוריק אויפבויען דיא מקוה אָדער לכל הפחות אָנהייבען אין מאַכען אנהערכה יעדער זאָל געבען ווי פיהל מען וועט איהם מחייב זיין אין דאַמאָלסט וועט ער זייא מוחל זיין אין ער וועט זייא נאָך איבער לאָזען אַ ברכה. זעלבסט פערשטענדליך דאָס ער האָט בייא זייא תיכף אַלעס געפּוילט זייא האָבען באלד געמאַכט אַנהערכה אין יעדער איינציגער האָט זיך געפלייסט וואָס מער מנדב צו זיין אין וויא דער נאָך דער רבי ר׳ זושא איז אוועק געפאָהרען האָט מען אָנגעהויבען צוריק אויפצובויען דיא מקוה אין זייא האָבען דעם רבין ר׳ זושא באַלייט מיט גרויס כבוד. ער איז צוריק געקומען קיין מעזריטש איז איהם דער הייליגער מגיד דער רבי ר׳ בער זכרונו לברכה אַ קעגען געגאַנגען אין ער האָט איהם געגעבען שלום זייער פריינדליך און געגעבען אַ גרויסען ישר כח אין ברכה דאָס ער זאָל אזוי אַלע מאָהל מצליח זיין אין זיינע נסיעות לכבוד השי״ת. דער זכות פון דיא הייליגע צדיקים זאָל איבּז בייא שטיין מיר זאָלען געהאָלפען ווערען מיט אַלעם גיטען אין מיר זאָלען זוכה זיין צו דער גאולה שלימה במהרה בימינו אמן:

פין דאַמאָלסט אָהן האָט דער רבי ר׳ נחום אויף זיך אָהנגעהויבען צו פעראינטערעסירען מיט דעם פרט פון טהרת בנות ישראל ווייל אסאך יודען זענען דאַמאָלסט געוועזען בעזעצט אין קליינע שטעדטליך אָדער אין דערפער וועלכע עס איז נישט געוועזען קיין גרויסע צאָהל אין עס איז זייא שווער געוועזען אויפצובויען אַ כשרה מקוה אין זייא זענען דורך דעם געקומען צו גרויסע מכשולים ר״ל. אין דרובער האָט דער רבי ר׳ נחום זייא מעורר געוועזען דאָס זייא זאָלען אויפבויען מקואות. ער האָט דער זאַך געווידמעט פיהל צייט אין ענערגיע. עס האָט אויך א מאָהל געטראָפען דאס דער רבי ר׳ נחום איז געקומען אין א שטעדטעל אריין וועלכעס דאָרט איז נישט געוועזען קיין מקוה אָבער ער האָט איינגעזעהן דאָס עס איז אויך נישט מעגליך דאָס זייא זאָלען זיך פון זייער איינענע אויסצובויען

אויסבויען אַ מקוה אפילו זייא זאָלען טוהן איבער זייערע כחות. אָבער אויך דאַמאָלסט איז דער רבי ר׳ נחום נישט ארייַנגעפאַלען אין קיין פערלעגענהייט און ער האָט זיין אויפגאַבע גלענצענד אויסגעפיהרט:

נאָך אוינדערליכע ערצעהלונג וויא מען האט אין הימעל געהאַלטען פין דעם רבין ר׳ נחום. אין ויך אהנגענומען פאַר זיין בזיון;

אַבוואהל דער רבי ר׳ נחום איז געוועזען געאַכטעט אין בעליעבט בייא אַלע שיכטען פינדעסטוועגען האָבען זיך געפינען אַלע מאָהל שלעכטע מענטשען וועלכע פלעגען מצער צוא זיין דיא תלמידי חכמים. אין עס איז אויך געוועזען איינער אַשלעכטער מענטש וועלכער ער האָט דעם רבי׳ן נחום שטאַרק מצער געוועזען. אין ער האָט איהם פיהל שלעכטץ געטוהן, אבער מיט אַמאָהל האָט דער מענטש אָהנגעהויבען אראָב צוא גיין פין זיין עשירות אין ער איז אַלע מאָהל אָרימער געוואָרען דער מענטש האָט זיך פער קלאָגט פאַר זיינע גיטע פרייַנד האָבען זייא געזאָגט אַז דאָס איז אַ וודאי אַ עונש ווייל ער האָט דעם רבין ר׳ נחום מצער געוועזען. וויא דיא וועלט זאָגט גויט ברעכט אייזען אַזוי חאָטש דער מענטש איז געוועזען אַנאייזערנער עזות פנים אַקעגען דעם רבי׳ן ר׳ נחום פינדעסטוועגען האָט ער אויף דעם נישט געקוקט אין ער איז געגאַנגען איבער בעטען דעם רבי׳ן ר׳ נחום ער זאָל איהם מוחל זיין אין אויף איהם בעטען השי״ת זאָל איהם צוריק געבען זיין עשירות אין זיין הצלחה. דער רבי ר׳ נחום האָט איהם גיענטפערט אַזוי וויא דיא בעטסט מיך איבער אַזוי בין איך דיר מוחל. אין אז דיא ועסט מיך אמתדיג איבער בעטען ועל איך דיך אמתדיג מוחל זיין, דער מענטש איז אוועק געגאַנגען, אָבער זיין לאַגע איז ריין געוואָהרען אַלע מאָהל ערגער, דרובער איז ער נאָכאמאָהל געקומען צום רבין ר׳ נחום בעטען מחילה אין דער רבי ר׳ נחום האָט איהם ווייטער דאָס אייגענע גיענטפערט אזוי וויא דיא בעטסט מיך איבער אזוי בין איך דיר מוחל. אין אַזוי איז געוועזען עטליכע מאָהל.

דיא חסידים קענענדיג דעם אויסער געוועהנליכען גיטען כאראקטער פון רבין ר׳ נחום. דאס ער ראטיוועט יעדען יוד אפילו דעם נידעריגסטען מיט מסירת נפש האבען זיך זייער געווינדערט פארוואס דער רבי ר׳ נחום איז דעם מענטש נישט מוחל. זייא האבען דעם רבין איבער געפרעגט צו איז טאקע דער מענטש ערגער פון אלע וועלכע דער רבי ר׳ נחום ראטיוועט זייא און טהוט זייא כל מיני טובות, דער רבי ר׳ נחום האט זייא צוליעב געטוהן און ער האט אהנגעהויבען אויף איהם צו בעטען ער זאל צוריק רייך ווערען. אבער צו אלעמענס פערווינדערונג וואס מיין ער האט אויף איהם גיבעטען איז דער מענטש מער ארים געווארען ביז ער איז געווארען א גרויסער ארימאן און צו דערצו איז ער אויך געווארען א גרויסער בעל יסורין ר״ל און אלע טאג האבען זיך אויף איהם גימעהרט ארימקייט מיט יסורים דיא חסידים האבען דאס ווייטער נישט פערשטאנען עס איז ביי זייא געוועזען דיא זאך א רעטעניש היתכן זייער רבי זאל בעטען אויף אמענטש און ער זאל גאהר נישט פועלען. פערקעהרט עס ווערט איהם נאך אלע טאג ערגער. האבען זייא געפרעגט נאך אמאהל זייער רבי׳ן האט זייא דער רבי ר׳ נחום גיענטפערט פערוואס פערשטייט איהר נישט איהר אליין זענט דרונגען שולדיג ווייל איהר האט אייך געווינדערט אויף דעם וואס איך האב דעם מענטש נישט מוחל געוועזען האב איך איהם אמתדיג מוחל געוועזען און דרובער קומען אויף איהם דיא אלע יסורים און דאס ארימקייט. ווייל אזוי געפינען מיר אין דער הייליגער תורה ביי משה רבינו עליו השלום. והאיש משה עניו מאד. דאס הייסט משה רבינו עליו השלום איז ביי זיך זייער נידעריג געוועזען און ער האט גאהר נישט מקפיד געוועזען אויף אהרן און מרים וואס זיי האבען אויף איהם שלעכטס גערעדט און איהם מבזה געוועזען. דרובער האט השי״ת זיך אהנגענומען פאר זיין בזיון און האט מרים׳ן בעשטראפט פאר דעם לשון הרע וואס זיא האט אויף איהם גערעדט. און אזוי איז ביי יעדען צדיק דאס אויב ער איז מוחל אויף זיין בזיון און עוולות וועלכע מען טהוט איהם נעמט זיך השי״ת פאר איהם אהן. און דרובער האב איך דעם מענטש נישט געוואלט מוחל זיין פריהער נאהר דורך אייך האב איך איהם געמוזט מוחל זיין און ווייל ער האט נישט קיין אמתע חרטה אויף זיינע עבירות דרובער ווערט ער געשטראפט פאר דעם וואס

ער

ער האָט אקעגען מיר געזינדיגט, דיא חסידים "האָבען שטארק מיטלייד בעהאט מיט דעם מענטש אין האָבען נישט געקענט דער ליידען זיינע בכיות אין בפרט נאך דאָס זייא האָבען געהערט דאָס זייא האָבען א שולד דרונען האָבען זייא צווישען זיך געמאַכט א הערכה אין יעדען איינציגער האָט איהם אויסגעבאָרגט אביסעל געלט. אין ער איז אוועק געפאָהרען אין אצווייטע שטאָדט אריין אין ער האָט אָהנגעהויבען צוא האנדלען מיט זייער געלט. השי"ת האָט געהאָלפען דאָס ער האָט מצליח געוועזען אין ער איז געבליבען א נערליכער יוד השי"ת זאָל אינז אָבהיטען פין דער הקפדה פין א צדיק אין מיר זאָלען אָבגעהיטען ווערען פין כל מיני שלעכטץ אָמן: